

8887

հ. Պուլբեն

Խառնաշաղկապ

Նագիթաշինչի

ԽՆԴԻԴՆԵՐԸ

Կոմկոմսոմ 1933

3 К П 4

7-81

24 JUL 2013

3804
2-31

Պրոլետարներ բոլոր լեռներին, միացե՛ք
24 SEP 2008

Ռ. Գ. ՌՈՒԲԵՆ

08 DEC 2009

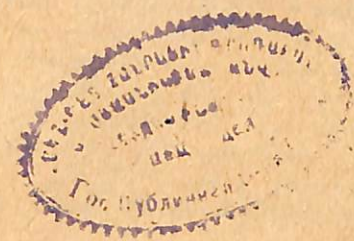
**ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ
ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**

1008
2514-38591

- 1) Ընկ. Ռուբենի լեռույքը Բագվի ագիտա-
սուրների կոնֆերանսում 28/VI 33 ք.
- 2) «Բոլշևիկյան ջոկատների համար»
(Նշումներ ագիտացիայի մասին)
Մոսկվա 1930 ք.

~~3085~~
4154

~~3085~~

ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

(Բազմի ագիտատորների խորհրդակցությունում արտասանած ճառը
28/VII 1933 թ.)

Սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայ-
քարում մասսայական քաղաքական ագիտացիայի խնդիրնե-
րը այսօր ել ափսոսալի են հանդիսանում:

Պատահական չէ, վոր կուսակցության Բազմի Կոմիտեն
այս հարցին խոշոր նշանակություն է տալիս:

Յեթե վերցնելու լինենք բոլշևիկյան կուսակցության
ամբողջ պատմությունը, նրա պայքարի պատմությունը, ա-
յա կտեսնենք, վոր մեր կուսակցությունը, ագիտացիայի,
պրոպագանդայի հարցերին իր պայքարի բոլոր ետապնե-
րումն ել առաջնակարգ կարևոր նշանակություն է տվել:

Յեվ այսօր, յերբ մեզ մոտ կուսակցությունը ծավալուն
Ֆրոնտով սոցիալիստական հասարակարգ է կառուցում,
յերբ այս Ֆրոնտում կուսակցությունը մեկը մյուսի հետե-
վից հաղթանակներ է տանում—քաղաքական մասսայական
ագիտացիայի հարցերը որակարգից չեն հանվում: Քաղա-
քական մասսայական ագիտացիայի հարցերը յերբեք չի
կարելի անջատել սոցիալիստական շինարարության կոնկ-
րետ խնդիրներից:

Ագիտացիայի տարբեր խնդիրներ ե դրել կուսակցու-
թյունը, յերբ նա կալում եր իշխանությունը գրավելու՝
պրոլետարական դիկտատուրայի համար: Ուրիշ խնդիրներ
դրվեցին, յերբ կուսակցությունը հաղթանակ տարավ, պրո-
լետարական դիկտատուրան հաստատելով, յերբ կուսակցու-
թյունը պայքարում եր քաղաքական կոնիքներում:

Ապա վերականգնման շրջանում, վերակառուցման շրջանում, սոցիալիստական ծավալուն շինարարության շրջանում ամեն անգամ յուրաքանչյուր տարբեր շրջանում տարբեր ձևով են դրվել քաղաքական ազդեցության հարցերը: Սակայն, այդ հարցի ակտուալ և նշանակալից լինելը միշտ յեղել է անվիճելի:

Յեւ վերակառուցումը նրանումն է, վոր մեզ մոտ հաճախ թերահանատում են և չեն հասկանում քաղաքական մասսայական ազդեցության նշանակությունը մասսաների մեջ մեր կուսդատարակչական աշխատանքի վողջ սխտեմուն:

Լենինը գրել է—

«Կոմունիզմը պետք է հանրամատչելի դառնա յուրաքանչյուր բանվորին, վորպես իր սեփական գործը: Մենք ձեռք կբերենք այն ինչ հարկավոր է, կհաղթահարենք բոլոր արգելքները, վորոնք մնացել են հին հասարակարգից, և վորոնք միանգամից դեն չպրտել չի կարելի, պետք է վերադաստիարակել մասսաներին, իսկ վերադաստիարակել նրանց կարող է միայն ազդեցության և պրոպագանդան: Անհրաժեշտ է մասսաներին առաջին հերթին կապել ընդհանուր տնտեսական կյանքի շինարարության հետ»:

Ահա ձեզ Լենինի ցուցմունքը այն մասին, թե ինչ նշանակություն ունի ազդեցության սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայքարում:

Խնդիրը կայանում է նրանում, վորպեսզի մենք կարողանանք կուսակցության լողունները մասսաներին հասցնել:

Խնդիրը կայանում է նրանում, վոր մենք ձեզ հետ միասին այդ լողունները կարողանանք հասցնել պրոլետարական և աշխատավորական լայն մասսաներին և բացատրել նրանց այդ լողունները:

Լենինն իր ժամանակին համեմատել է ազդեցության մեր յերկրում, վորտեղ իշխում է պրոլետարիատը վորտեղ դեկավարում է մեր կուսակցությունը, բոլշևիկներին կուսակցությունը, բուրժուական ազդեցության հետ: Նա ասել է,

վոր մեր ազդեցության նշանակալից լինելը նրանումն է կայանում, վոր մեզ մոտ ազդեցության պարզ է լիվ հետաքի:

Պարզությունը և ճշմարիտ լինելը բոլշևիկյան ազդեցության անհրաժեշտ տարրերն են: Առանց նրան, վոր մեր ազդեցության լայն աշխատավորական մասսաների համար պարզ լինի, առանց նրա ճշմարիտ լինելուն, նա չի կարող բոլշևիկյան ազդեցության լինել: Հիմաբեր և Գեբելսը վորոնք ֆաշիստական Գերմանիայում գլխավորում են ֆաշիստական ազդեցության, առանց ատելություն չեն կարող նայել այն բանին, թե ինչպես բոլշևիկները տիրում են ազդեցության ղենքին, նրանք վործում են մեզանից սովորել ազդեցության մեթոդները: Բայց բանը նրանումն է, վոր բոլշևիկյան ազդեցության բուրժուական ազդեցությանից տարբերվում է նրանով, վոր նա պարզ է և ճշմարիտ: Այն ժամանակ, յերբ բուրժուական և նրա ֆաշիստական ավանգարդը ստիպված են իրենց ազդեցություն աշխատանքը կառուցել աշխատավորության խաբեյության, կեղեքման և շահագործման սկզբունքներին վրա, մենք մեր ազդեցություն աշխատանքներում միշտ ել բարձր կանգնած կլինենք, վորովհետեւ մեզ մոտ ազդեցության պարզ է և ճշմարիտ, վորովհետեւ մեր ազդեցության ծառայում է սոցիալիստական շինարարության մեծ գործին, ամբողջ աշխարհի աշխատավորությանը կապիտալիստական ստրկությունից և շահագործումից ազատելու գործին:

Ընկ. Ստալինը ասել է «Հեղափոխության հաղթանակի համար, յեթե այդ հեղափոխությունը իրոք ժողովրդական է և ընդգրկում է միլիոնավոր մասսաներին, միմիայն ճիշտ կուսակցական լողուններ դեռ բավական չեն: Հեղափոխության հաղթանակի համար պահանջվում է մի անհրաժեշտ պայման ևս այն է՝ վորպեսզի ինքը մասսան սեփական վործի հիման վրա համոզվի, վոր այդ լողունները ճիշտ են»:

Կուսակցությունը լողունը է տալիս, բայց այդ դեռ բուրժուական ել բավական չեն սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայքարում, հեղափոխության հաղթանակի համար մղվող պայքարում: Ըստ Ստալինի պետք է վոր այդ լողունները հասցվեն մասսաներին, վորպեսզի մասսաները

հասկանալի և բմբուհեա այդ լողունգները և այդ դեպքում կուսակցութեան լողունգները կդառնան մասսաների լողունգներ:

Ահա ձեզ ընկ. Ստալինի վճռական, ղեկավարող ցուցմունքը, այն մասին, թե ինչպես պետք է դրվեն քաղաքական մասսայական ագիտացիայի հարցերը: Խնդիրը նրանում է, վոր կարողանալ ցույց տալ լավագույն որինակներ և այդ լավագույն որինակների հիման վրա առաջ քաշել հետ մնացողներին: Մեր ագիտացիան առաջիմա դեռ վատ է իրագործում այդ խնդիրը քաղաքում և հատկապես գյուղում: Մեզ մոտ քիչ չեն լավագույն որինակներ: Մեզ մոտ իհարկե շատ թերութիւններ եւ կան: Մեզանում և բյուրոկրատական խեղաթյուրումներ եւ կան:

Մեզ մոտ կան հետ մնացող տեղամասեր, և կան առաջավոր տեղամասեր: Մեզանում կան առաջավոր հարվածայիններ և ագիտացիայի խնդիրը կայանում է նրանում, վոր կարողանալ հարվածել վատը ու ցուցադրել լավը:

Հետևյալ հարցը, վորը պետք է դնել—կայանում է նրանում, վոր մեր քաղաքական ագիտացիան և մեր ագիտատորները, վորակավոր ագիտատորները, ագիտատորները տեղերում՝ ֆարրիկներում, գործարաններում և հանքերում յուրացնեն մի կանոն: Այդ կանոնը այն է, վոր գաղափարներ դուրս են գալիս կուսակցութեան լողունգների դեմ, կուսակցութեան գծի դեմ, նրա գործնական քաղաքականութեան դեմ: Հարձակում գործել նրանց դեմ, ուլքեր տալովում են աշխատանքի բոլշևիկյան տեմպերը, ու հանդիսանում և կամավոր կամ անկամ զենք դասակարգային թշնամու ձեռքին:

Քաղաքական հարձակումը հանդիսանում է քաղաքական և մասսայական աշխատանքի մեջ ամենից ավելի անհրաժեշտ ողակը: Մենք մասսաների ցասումը պետք է բարձրացնենք թշնամիների դեմ, իսկ թշնամիները մեզ մոտ քիչ չեն: Յեւ գործարաններում և հանքերում այդպիսիները կան:

Յեւ վերջապես խնդիրը նրանում է, վոր մասսաների քաղաքական մակարդակը բարձրացնենք մինչև այն խնդիր-

ների աստիճանին, վոր մեր կուսակցութեան և մեր առաջ դնում սոցիալիստական շինարարութեան կոնկրետ տեղամասերում: Դեռևս 1900 թվին լենինը գրել է. «Ժողովուրդը դասակարգի քաղաքական աճմանը և քաղաքական կազմակերպմանը.—մեր գլխավոր, հիմնական խնդիրն է. նա ու այս խնդիրը հետին պլանն է դրում, ու բոլոր մասնավոր խնդիրները և պայքարի առանձին պրոլետները չի յենթարկում նրան» նա. սխալ ճանապարհի վրա յե կանգնում, նա լուրջ հարված է հասցնում շարժմանը:

Այսպիսով ամբողջովին անվիճելի յե, վոր քաղաքական ու մասսայական ագիտացիայի հարցերը ամենուրեք հրատապ և ակտուալ են: Յեթե յես այսոր ձեր առաջ հարց դնելու լինեմ—մեզ մոտ Բազվում քաղաքական ագիտացիայի մակարդակը համապատասխանում է արդյոք այն խնդիրներին, վորոնք դրված են Բազվի կազմակերպութեան, Բազվի պրոլետարիատի առաջ, այս յես, դժբաղդաբար, պետք է պատասխանեմ, վոր այդ մակարդակը ցածր է, վոր ագիտացիան անվիճելիորեն հետ է մնում այն խնդիրներից, վորոնց մեզ է առաջադրում մեր կուսակցութեանը: Մենք Բազվում հետ ենք մնում: Բազուն խոշոր արդյունաբերական կենտրոն է: Բազվի առաջ խոշոր պետական նշանակութեան ունեցող խնդիրներ են դրված: Մենք այստեղ բանվորութեան տարբեր շերտեր ունինք և հին պրոլետարներ և բանվորների նոր շերտեր, ինժեներ-տեխնիկական անձնակազմի խոշոր կազմեր:

Խնդիրը նրանում է, վոր քաղաքական ագիտացիայի խնդիրներին, այս ուղղութեամբ մեր առաջ կանգնած խնդիրներին, մակարդակը կարողանանք ամենամոտ ժամանակներում այնքան բարձրացնել, վոր նա համապատասխանի այն պահանջներին, վոր կուսակցութեանն է առաջադրում, յերկիրն է առաջադրում, կուլտուրապես զարգացող պրոլետարն է առաջադրում:

Ինչո՞ւ այդպիսի հետամնացութեան գոյութեան ունի, ինչո՞ւ այդ ներկայումս անհանդուրժելի յե: Վոչ մի որ չըկորցնելով, անհրաժեշտ է ձեռք դարկել այս հարցերին այնպես, վոր կարողանանք ամբողջ Անդրկովկասի համար այս

աշխատանքում որինակներ ցույց տալ: Մեր Բագվի պրոլետարական կազմակերպություններից իրավացիորեն պահանջվում է, վոր մենք որինակներ ցույց տանք կուսակցական, տնտեսական, խորհրդային և այլ աշխատանքների բոլոր բնագավառներում:

Հետ մնալը անհանդուրժելի չէ, վորովհետև մենք վորոշ կտրվածություն ունենք մեր քաղաքական ազդեցության և բանվորական մասսաների կուլտուրական մակարդակի ու ակտիվության աճման միջև: Բանվորը աճում է, բանվորը պահանջում է վոր իր բոլոր հարցերին վորոնց ինքն է դռնում, պատասխաններ տրվեն: Այդպիսով մասսայական-քաղաքական ազդեցություն աշխատանքի ներկա դրույթը վոչ մի կերպ չի բավարարում բանվորին:

Կուլտուրական աճած պրոլետարը որինական կերպով մեզանից պահանջում է, վոր մենք, վորպես կուսակցական կազմակերպություն, ըջիջ, ռայկոմ, Բագվոմ նրա հարցերին վոչ թե ընդհանուր պատասխաններ տրվին, այլ կոնկրետ կերպով բացատրվեն: Յեվ յեթե համեմատելու լինենք թե ինչպիսի պահանջներ ունին մեր բանվորները միջազգային և ներքին քաղաքականության բոլոր հարցերի վերաբերմամբ այն բանի հետ, քե ինչպես են բանվորին բացատրում, պատասխանում նրա հարցերին, մենք այստեղ կտեսնենք խոշոր մկրատ:

Այս կտրվածությունը հետագայում անհանդուրժելի չէ: Այդ անհանդուրժելի չէ, վորովհետև ինչպես ասացինք, գոյություն ունի կտրվածություն քաղաքական ազդեցության և այն տնտեսական, քաղաքական խնդիրների միջև, վորոնք դրված են Բագվի կազմակերպության առաջ:

Քաղաքական ազդեցության լավագույն որինակներ կան, վոր տալիս է Մոսկվայի կազմակերպությունը: Յեվ այդ տեղի յե ունենում ընկ. Կազանովիչի ղեկավարությամբ, վորը միշտ քաղաքական ազդեցության հարցերին առաջնակարգ ուշադրություն է դարձնում և միշտ արժեքավոր ցուցմունքներ ու հրահանգներ է տալիս: Ինչու աշխատանքի այս որինակները մենք չպետք է վերցնենք և տեղավորենք մեզ մոտ, Բագվի կազմակերպությունը:

Յեթե ազդեցության հարցերը քննության առնելու լինենք սրվող դասակարգային պայքարի լույսի տակ, — իսկ դասակարգային պայքարը սրվում է, ապա կտեսնենք, վոր այստեղ ազդեցության հետ մնալը հատկապես անհանդուրժելի չէ:

Թշնամին միշտ շոշափում է մեր թույլ տեղերը և այնտեղ, ուր մենք չենք իմանում ինչպես հարկն է աշխատել, այնտեղ ուր մենք չենք կարողանում ինչպես հարկն է բանվորին բացատրել, այնտեղ փորձում է «բացատրել» թշնամին: Թըշնամին, վորը խցկվել է դործարան, վորը ամեն տեղ է լինում մեզ մոտ Բագվում, թշնամին, վորը մեր գոյությունն է գտնվում, նա նույնպես մեր դեմ ազդեցության հարցերը շատ կոնկրետ է դնում:

Թշնամին ոգտագործում է բանվորների առանձին խմբերի հետամնաց տրամադրությունները և նա բոլոր մեր միջոցառումները աշխատում է բացատրել այնպես, վոր այդ բացատրվի մեր դեմ: Ահա թե ինչու այս պայմաններում ազդեցության հետ մնալը բոլորովին անհանդուրժելի չէ և ահա թե ինչու մեր Բագվի կազմակերպությունը պետք է հարվածի քաղաքական ազդեցության այն թերագնահատմանը, վորը գոյություն ունի մեզ մոտ: Պետք է ասել, վոր մեզ մոտ շատ թեթև են գնահատում ասենք այսպիսի մի փաստ — բանվորական ժողովի տալալումը: Բանվորները հավաքվում են, սպասում են զեկուցողին, իսկ նա չի ներկայացել: Ժողովը ցրվում է:

Ի՞նչ է նշանակում վիժեցնել բանվորների ժողովը: Բանվորները հավաքվում են, վոր դուք նրանց կոնկրետ կենսական հարցերին, վորոնք նրանց հետաքրքրում են պատասխաններ տաք:

Մեր աշխատանքի մեջ ազելի քան վատթար բան չի կարող լինել, քան բանվորական ժողովի տալալումը, իսկ մեզ մոտ այդպիսի դեպքեր տեղի չեն ունեցել: Ի՞նչ է նշանակում սա:

Սա նշանակում է, վոր մեզ մոտ մարդիկ, հաճախ և պատասխանատու աշխատողները չեն հասկանում այս հարցի նշանակությունը, չեն հասկանում թե ինչպիսի տրամա-

դըրուծյամբ ե հետ գնում այն բանվորը, վորը այն հարցին, վորը նա ցանկանում եր տալ ժողովին, մեղանից վոչ մի պատասխան չի ստացել:

Անհրաժեշտ ե վճռականորեն հարվածել այդ թերագնահատումը: Ահի (ք) Բագլումը վորոշել ե, վոր չնայելով անձնավորության՝ բանվորական ժողովները տապալուղները յենթարկվելու յեն խստագույն կուսակցական պատասխանատրվության:

Բաղադրական ազդեցության մեր կուսակցության ձեռքում սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայքարում հզոր գնք ե. այս իսկ պատճառով Բագլի կազմակերպությունը ինչ գնով ել լինի պետք ե հաղթահարել վերոհիշյալ հետ մնալը:

Վորպեսզի այս բոլորը դատարկ ֆրազ չլինի, վորպեսզի պարզ լինի թե դա ինչ հետ մնալ ե, ե թե ինչպես պետք ե հաղթահարել այն, անցնում եմ կոնկրետ հարցերին:

Ի՞նչու մեզ մոտ տեղի ունի հետ մնալը:

Ի՞նչու զարգացող ինդուստրիայի դարում, մեքենայացման, տրակտորիզացիայի դարում ազդեցության հաճախ պոչից ե քաշ գալիս, վորպես ամենահնացած սայլ:

Որինակ. մի քանի մթերքների գները բարձրացվում են, մի հարց, վորը հետաքրքրում ե բանվորներին: Ներկայումս բանվորներին հետաքրքրում ե նավթի բարձրացումը. սակայն վորեւ մեկը բացատրել ե բանվորներին թե ի՞նչու: Վոչ. վոչ. վոք չի բացատրել: Իսկ դրա համար մենք ունենք Բագլումի ազիտատսաբաժին, ռայկոմների ազիտատսաբաժինները մենք ունենք ազիտատորների շտատ ե ընդհանրապես մարդիկ քիչ չեն—կուսկոմների քարտուղարները, բժիշկների քարտուղարները ե այլն:

Նրանցից ամեն մեկը հանդիպում ե այնպիսի փաստի, յերբ հիմնարկում բանվորը հարց ե տալիս, իսկ նրան վոչ վոք խելահաս չի պատասխանում: Ինչ ե նշանակում սա: Սա հենց հետ մնալ ե, ամենից ավելի խայտառակ կերպով հետ մնալ, վորովհետեւ յեթե մենք բանվորին չենք բացատրել, ապա մի ուրիշը իր դասակարգային շահերի տեսակետից անպայման «կբացատրի» նրան:

Շուտով սկսվելու յե հացի ազատ վաճառք: Բագլում շատ կետերում ե՝ կենտրոնում ե՝ տեղերում բացվելու յե հացի ազատ վաճառք. մի հարց, վորը ի հարկե հետաքրքրում ե բանվորներին:

Յես հարց եմ տալիս, ի՞նչ ե արել մեր ազիտացիան, վորպեսզի բացատրի բանվորին թե ինչ ե հացի ազատ առեւտուրը, ինչո՞ւ յե այն մտցվում, ի՞նչպիսի նշանակութուն ունի այդ միջոցառումը:

Ի՞նչու մեր ազիտացիայի ապաքատը, վորը կոչված ե այս գործով զբաղվելու, ձեռք չի խփում այս հարցին, ի՞նչու չի սրում լսողությունը: Յես համոզված եմ, վոր մինչեւ այժմ վոչ մեկը մտածված կերպով չի պատմել բանվորներին, վոր մեզ մոտ հացի ազատ առեւտուր ե սկսվում, նույնիսկ այստեղ նստած վոչ բոլոր ազիտատորները իմանում են այդ (ծիծաղ): Արդո՞ք ճիշտ ե դա, թե վոչ: (ձայներ՝ ճիշտ ե) Իսկ առավոտը զարթնելուց հետո կտեսնի վոր խանութներում հաց են ծախում: Նա կգա հիմնարկութուն ե նրան բանվորները կհարցնեն՝ ինչ նշանակութուն ունի հացի ազատ առեւտուրը: Այդ ազիտատորը կպատասխանի «Յես ինքս ել առ այժմ չգիտեմ»:

Յեվ դուք կարծում եք, վոր դա ազիտատորի հանցանքը կլինի: Վոչ: Այդ առաջին հերքին մեր հանցանքն ե, այն մարդկանց հանցանքը, վորոնց կոչված են Բագլումից յեվ ռալոններից այդ ազիտատորներին ղեկավարելու:

Վերջերք անցագրային սիստեմի անցկացումը: Չի կարելի ասել, վոր աշխատանքի առաջին շրջանը կազմակերպված եր այնպես, վոր ազիտացիայի միջոցով հարցը մասսաներին բացատրվեր ինչպես հարկն ե: Բագլումին վիճակվեց աշխատանքի պրոցեսում միջամտել, վորպեսզի լուծվի բացատրական աշխատանքների հարցերը:

Կարելի յե բերել տասնյակ օրինակներ այն մասին, թե ինչպես մեր ազիտացիոն-մասսայական աշխատանքը հետ ե մնում:

Յես գիտեմ նաեւ շատ փաստեր, յերբ մեր ազիտատորները տեղերում ոգնութուն չեն ստացել, չիմանալով ինչպես ճիշտ պատասխանել տրված հարցերին, տալիս են ամե-

նից ավելի անհեթեթ պատասխաններ և այդ վոչ թե իրենց հանցանքով:

Զգիտեն, կամ բոլորովին չեն պատասխանում, վորը վատ ե, կամ պատասխանում են սխալ—դա ավելի վատ, իսկ բան-վորին դա չի բավարարում: Ահա թե ինչի յե հանգեցնում ագի-տացիայի հետ մնալը: Դա հասարակ հարց չի. դա մեր ամե-նորյա կոնկրետ աշխատանքների մեջ ամենից ավելի կեն-սական հարց ե:

Խնդիրը նրանումն ե, վոր մենք ինքներս վերևից ներքև գործը պետք ե այնպես կազմակերպենք, վորպեսզի յեթե բանվորի մոտ վորե ե սուր հարց ե ծագում Բագվի կոմիտե-յի և ռայկոմների ագիտամասքաթինները կարողանան հավա-քել պրոպագանդիստներին, բացատրել նրանց, վոր ամբող-ջությամբ զինված, միշտ գործարաններում, ֆաբրիկնե-րում, հանքերում ագիտակոլլեկտիվներ ղեկավարները լինեն: Ագիտատորները առաջին հերթին պետք ե իմանան ինչպես պատասխանել այն հարցերին, վորոնք ծագում են կամ վա-ղը կարող են ծագել բանվորներին մեջ:

Յեա Մոսկվայի պրակտիկայից ձեզ մի որինակ կրերեմ: Մի քանի միթերքների գների բարձրացում տեղի ունեցավ և այդ պետք եր բացատրել բանվորներին: Այս միջոցառումը կիրառվելու յեր ամսի մեկից, իսկ մեր առաջ քննության դրվեց նախորդ ամսի 30-ի յերեկոյան: Ինչպես մենք բացա-տըրական աշխատանք սկսեցինք: Մենք ուշ յերեկոյան հավա-քում ենք ագիտատորների ակտիվը Մոսկվայի կոմիտեյում և բացատրում ենք, վոր կուսակցության և կառավարության այսպիսի մի միջոցառում ե անցկացվում և վոր այդ անհրա-ժեշտ ե բացատրել բանվորներին:

Յուրաքանչյուր ագիտատորի առաջ մենք կոնկրետ խըն-դիր դրինք—դու այսոր յերեկոյան անձամբ այս խնդիրը պետք ե բացատրես վոչ պակաս կուսակցության 10 անդամի: Այնքան, վորքան, մենք հավաքել եյինք 600 հոգի, բազմա-պատկեցեք 10-ով և կսացվի 6000:

Մյուս որը մենք հավաքում ենք ղեկավար ագիտատոր-ներին ըստ ռայոնների և ասում ենք նրանց.—Ամսի 31-ին առավոտ մենք ձեզ հայտնու մենք, 31-ին յերեկոյան ձեզա-

նից յուրաքանչյուրը պետք ե այդ գործի մասին հայտնի 15-20 ակտիվ ընկերների: Այդպիսով, ամսի 1-ին մենք ունեցանք 15-20 հազար մարդ, յեթե վոչ ավել, վորոնք կարողացան պատասխանել բանվորներին այս հարցի վերա-բերմամբ:

Ամեն ինչ կախված ե նրանից թե ինչպես ես գործը կազ-մակերպում, ամեն ինչ կախված ե նրանից, վոր պետք ե հասկանալ քաղաքական ագիտացիայի նշանակութունը:

Մեզ պետք, վոր մեր ագիտացիան լինի մարտական, ոպե-րաշիվ ագիտացիա. իսկ ոպերատիվ լինել նշանակում ե հետ չմնալ, դա նշանակում ե, վոր ագիտացիան պիտի կարողանա իր ժամանակին վերակառուցվել և կառուցվել այնպես, վոր բանվորներին միշտ իր ժամանակին մենք կարողանանք պատասխան տալ այն հարցերին վորոնք նրանց հետաքրք-րում են:

Մեզ մոտ ագիտացիոն աշխատանք իհարկե տարվում ե, մասսայական աշխատանքը հաճախ վատ չի տարվում: Բայց յես չեյի ասի վոր մեզ մոտ մարտական, ոպերաշիվ ագիտացիա գոյություն ունի. այո, մարտական և ոպերատիվ ագիտացիա: Հենց այդ ե վոր չկա: Իսկ մենք այդ պետք ե ստեղծենք:

Յեթե դուք հարց տաք ով ե պատասխանատու այդ քանի համար, յես կպատասխանեյի.—դրա համար առաջին հերթին պատասխանատու յեն նրանք, ովքեր պարտավոր են կազմակերպել ագիտացիան, ովքեր պարտավոր են կազմակեր-պել գոնե մարդկանց այն կադրերը, վորոնք նստած են այստեղ: Կազմակերպել նրանց, վորպեսզի մենք ֆաբրիկնե-րում, գործարաններում, հիմնարկներում ամեն տեղ, ամեն ուրեք, վորտեղ պահանջվում ե կազմակերպել քաղաքական ագիտացիա, ունենայինք լավ ակտիվ առաջավոր ագիտատոր-ներ, վորոնք այդ տեղ հանդիսանային պրոլետարական տրի-բուններ: Յերե ծագում ե վորե ե սուր քաղաքական հարց, մեր ագիտատորները, վորոնցից շատերը այստեղ ներկա յեն, փորձում են անցնել այդ սուր հարցերի վրայով:

Բանվորի մեջ սուր հարց ե ծագում—մատակարարման պակասութունը: Մեզ մոտ վոչ բոլոր ղեպքերումն ե ամեն ինչ բավականանում: Մենք դժվարութուններ ունինք:

Մեր դժվարությունները—անման դժվարություններ են: Արագ թափով աճող սպիտակաթուղթյան շինարարությունը դժվարությունները, դժվարություններ են, վորոնք հաղթահարվում են, մեր կողմից պայքարի ընթացքում, դժվարություններ վորոնց մենք անվիճելիորեն հաղթահարում ենք:

Յեվ ահա յերր հիմնարկում վորևե սուր հարց է ծագում ապա մեր ագիտատորը մեկ մեկ ցանկանում է անտեսել այդ «անդուրեկան» սուր հարցը, վորը տալիս են նրան:

Որինակ հիմնարկում սովորական ժողովում հարց են տալիս թե ինչո՞ւ բանմատակարարման գործը մեզ մոտ դեռ ևս լավ չի, իսկ այ այս ինչ գործարանում այսինչ հանքում լավ են, ի՞նչու մեզ մոտ վատ են: Մեկ մեկ մեր ագիտատորը գրավում է պաշտպանողական դիրքեր յեվ սկսում է պաշտպանվել: — Գիտե՞ք ընկերներ, մենք գործարաններ ենք կառուցում, մեզ մոտ ինդուստրիալիզացիա չէ, մենք հարկարդված ենք, մի քիչ համբերեցե՛ք. փոխանակ քաղաքականապես, գաղափարապես հարձակվելու, գրավում է պաշտպանողական դիրքեր. իսկ հաճախ պատահում է այսպես՝ գոփողը հարձակվում է իսկ մեր ագիտատորը պաշտպանվում: Բոլշևիկյան ագիտատորը պես է կառուցանալ յեվ հասանքի դեմ գնալ: Պետք է բացատրել ի՞նչու մենք բանմատակարարման մեջ հավասարեցում չենք կարող մտցնել. բացատրել այս ըստ ելույթյան ինչպես դա մեր կուսակցության գծից է բխում. պետք է նրանց առաջ, վորոնք այդ հարցն են առաջադրում կոնկրետ խնդիր դնել. — իսկ ի՞նչ եք արել դուք բանջարանոցների համար մղվող պայքարում, իսկ ի՞նչ է արել ձեր հիմնարկությունը այն հրահանգների կիրառման համար, վորպեսզի լավ աշխատի բանմատրամիլը, կամ կոոպերատիվ կադմակերպությունը, ի՞նչ է արված աշխատանքի մեջ յեղած թերությունները վերացնելու համար: Յեվ վերջապես, դժվարությունների պատճառները պես է կոնկրետ կերպով բացատրել յեվ վոչ քե՛ս ընդհանուր ձևով: Յեվ ահա փոխանակ գաղափարական հարձակում գործելու, հարձակողական դիրք բռնելու, մեզ մոտ պաշտպանողական դիրք են գրավում և սրանով իսկ վոչ միայն չեն կատարում բոլշևիկյան ագիտատորի դերը, այլ կոչը են տալիս գոփողների և լոգըր-

ների ձեռքը, վորոնք փորձում են ոգտագործել բանվորների առանձին խմբերի հետամնաց տրամադրությունները: Կարելի չէ բազմաթիվ փաստեր բերել, թե ինչպես հաճախ մեզ մոտ չեն կարողանում բացատրել մեր աճման դժվարությունները, չեն կարողանում տալ մեր դժվարությունների վերլուծությունը, վորպեսզի բացորոշ և ուղղակի բանվորների առաջ այդ մասին ասվի:—

Ահա, «Մոնտինի» անվան գործարանում բանվորները գյուղից մի շարք նամակներ են ստանում:

Այս նամակներում պարզորեն արտահայտվել են կուլակային տրամադրությունները:

Բջջի քարտուղարին ասում են, վոր այդպիսի տրամադրություններ կան, նամակներ կան, բանվորներին պետք է պատասխանել: Բջջի քարտուղարը պատասխանում է:

«Ստանան Խանի փաստերը չես հերքի հավանական է վոր այդպիսի փաստեր գյուղերում կան»: Յեվ դա նշանակում է «գաղափարական հարձակողական դիրքեր գրավել»: Կուսակցության գեծը բացատրելու համար մղվող պայքարում վորպեսզի, բացատրել, թե ինչ է կատարվում մեր գյուղում կուլակության դեմ մղվող պայքարում, ինչպիսի քաղաքական հարաբերություններ են ստացված մեզ մոտ գյուղում սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի ներկա շրջանում,— ինչպես է գյուղում աշխատում կուլակը, բացատրվի թե ինչպես է ընկ. Ստալինը դրել գյուղին վերաբերյալ խնդիրները և այլն:

Սա, ընկերներ, քաղաքական ագիտացիայի ասպարիզում կոպիտ սխալ է և միանգամայն անհանդուրժելի: Բոլշևիկյան ագիտացիան, այնպիսի ագիտացիա պիտի լինի, վորը, կրկնում եմ կարողանա յերբ հարկ է, գնալ և հոսանքի դեմ:

Մի ուրիշ օրինակ Շմիտդի գործարանից: Զուգուհաճուլական ցեխում ագիտացիան այնքան վատ է դրված, վոր վոչ վոք խելահաս, մտածված կերպով չի կարող բանվորներին բացատրել մի շարք հարցեր: Իսկ ցեխային բջջի քարտուղարը հայտարարում է, վոր «կուսակցության յեվ կառավարության հիմնական միջոցառումները բացատրելով, նիժե՛ս ասած մե՛նք չե՛նք զբաղվել»: Այսպես ցեխում աշխատա-

վարձի անկանոնության հետևանքով վառ տաքություն գոյություն ունի յնվ միջավայրում և բանվորները մեք խոսքերին չեն հավատալու»:

Ահա ձեզ չուգունաձուլական ցեխի բջջի քարտուղար: Նա իհարկե մեղավոր է. բայց դուք կարծում եք, վոր դա միայն նրա հանցանքն է. դա և մեր հանցանքն է: Մենք մեղավոր ենք այն բանում, վոր մենք վոչ միշտ ենք կարողանում մարդկանց ճիշտ դասավորել: Հենք կարողանում բացատրական—մասսայական աշխատանքները կազմակերպել այնպես, վոր մեր ցեխային բջջի քարտուղարը, յեթե ցեխում անառողջ տրամադրությունների տարրեր կան առանձին բանվորների մեջ—ասենք աշխատավարձի նկատմամբ, վորպեսզի այդ քարտուղարը, ագիտատորը, և այլն կարողանային ճիշտ բացատրել և կազմակերպել գործը:

Յես դիտմամբ այս յերկու որինակաները քարտուղարներին մասին բերի: Յեթե վերցնենք պրոֆմիտեթենական աշխատողներին, նրանք հատուկ հաճույքով են պաշտպանվում: (ծիծաղ)

Մենք մեր ագիտատորներին գաղափարապես այնպես պետք է զինենք, վորպեսզի նրանք լինեն իսկական բոլշևիկյան ագիտատորներ, վորպեսզի նրանք մինչև իսկ ամենասուր հարցին, բանվորներին կարողանան ճիշտ պատասխան տալ և վոչ մի դեպքում չպաշտպանվեն, այլ միշտ բոլշևիկներն հարձակվեն: Դուք կարծում եք, վոր այդ հարցը պլանի համար մեր մղած պայքարում փոքր հանրաց է: Դուք կարծում եք, վոր այդ փոքր հարց է, սոցիալիստական շինարարություն համար մեր մղած կոնկրետ պայքարում: Վոչ, դա խոշոր հարց է, վորովհետև մենք պարտավոր ենք սպասարկել բանվորներին, պարտավոր ենք բացատրել այն հարցերը, վորոնք ծագում են նրանց մեջ: Բացատրություն ժամանակ պետք է կարողանալ կուլակին վորպես թշնամի, վորը խցկվել է գործարան, հանք, մերկացնել, պետք է կարողանալ չչփոթել թշնամուն մաքուր, բայց հետամնաց բանվորի հետ, վորին պետք է բարձրացնել: Յես յեղաձափարիձեյի անվան գործարանում: Մտա ճաշարան և հարցնում եմ ինչպես են գործերը:

Խոսեցի ծեր բանվորների հետ, ասում են վոր դրուժյունը համեմատաբար տանելի յե, իսկ մեկ-մեկ ել ասում են վոր վատ է: Լսում եմ գոռգոռոց և ճաշարանում. «Սա ինչ խայտառակություն է. ի՞նչու մեզ վատ ճաշեր են տալիս»: Յես խույլ ավեցի նրան խոսել, իսկ հետո մոտեցա նրան և ասում եմ «ինչ ես բղավում»: Նա ասում է «այս խայտառակություն է մեզ մոտ» և այլն: Յեվ պրոֆմիտեթենական և գործարանի մյուս աշխատակիցները վոչ մեկը դրան հակահարված չտվին, իսկ նա ամբողջ ճաշարանով մեկ գոռում է (ծիծաղ): Յես նրան հարց եմ տալիս.—Ի՞նչքան ժամանակ է վոր գործարանում ես աշխատում:

—Մոտ 8—ամիս.—իսկ առաջ ճւր եյիր աշխատում:

—Առաջ միլիցիայում վորպես միլիցիոներ.—իսկ ավելի առաջ—հարցնում եմ յես, պատասխանը բավականաչափ մի-դապատ է: Ընդամենը 8 ամիս է ինչ աշխատում եմ, իսկ գործարանում բոլորից շատ եմ բղավում: Յեվ տեղն ու տեղը յես նրան մերկացրի, իսկ մի քանի շրջապատողներ, վորոնք դեմ չեյին լինի այդ բղավողին լրացնել անմիջապես նրանից յերես դարձրին:

Մեկ մոտ բանվորական ժողովներում մեկ մեկ յեղույթ է ունենում ինչ վոր դեմագոգ, կամ ինչ վոր յենթակուլակ, կամ նա, ով գործարան է խցկվել, և ճառ է ասում վոչ վոր դրանց բոլշևիկյան իսկական հակահարված չի տալիս:

Սյդ բանը չի կարելի հանդուրժել: Մեր բոլշևիկյան ագիտացիայից պահանջվում է, վորպեսզի նա միշտ կարողանա իր ժամանակին գրավել գաղափարական բոլշևիկյան դիրքեր վորտեղ ել վոր լինի՝ բաց ժողով կլինի թե հանրա-կացարանում, կամ ինչ վոր մասսայական հավաքում, կամ ինչ վոր ծխարանում այդ միևնույն է: Յեթե դու բոլշևիկյան ագիտատոր ես, պետք է ամեն տեղ ել գաղափարական հարձակողական դիրք գրավես, մերկացնես, բացատրես յեվ միյան այդ դեպքում կլինես ագիտատոր:

Հետևյալ թերությունը, կարելի յե ասել ամենախոշոր թերությունը նրանումն է, վոր մեր ագիտացիայի աշխատանքը, մեր մասսայական աշխատանքը չի իմանում դիֆերենցիալ կերպով մոտենալ այն միջավայրին, վորի հետ ինքը

գործ ունի: Չե վոր վերջ է վերջո բոլորովին այլ կերպ պետք
ե դնել հարցը, յեթե դու խոսում ես գյուղական տրամադ-
րություններով, գյուղից յեկած կառուցողների առաջնորդ-
ութայն հետ, ուրիշ կերպ ես խոսում, յերբ գործ ունես
ինժեներոտեխնիկական կադրերի հետ կամ բանվորների
արանձին շերտերի հետ:

Պետք է իմանալ առաջնորդի, վորի հետ խոսում ես:
Մեզ մոտ այս ուղղությամբ լիակատար հավասարեցումն
տիրում:

Յեւ դա վոչ միայն մեր ագիտատորի մեղքն է, վոր ժո-
ղով է գնում, այլ ամբողջ կազմակերպության մեջ գործը
այնպես է դրված, վոր ճիշտն ասած մինչև վերջին մոմենտը
չես իմանում ուր ես գնալու և ինչ առաջնորդելու ես
ագիտացիա անելու: Բայց չե վոր խնդիրը նրանումն է,
վոր կարողանալ մարդկանց վերցնել այնպես, ինչպես իրենք
կան, գտնել հենման կետը այդ կենդանի մարդկանց
մատերիայի մեջ՝ մեր բոլորովին լծակի ներգործության
համար: Ագիտատորը պիտի իմանա, թե ուր է գնում, ինչ-
պիսին է իր առաջնորդի, ինչպիսի տրամադրություն-
ներ կան այնտեղ, վորն է այդ առաջնորդի մոտ:

Ինչ որինակ մի անգամ կանչեցին լենինյան ռայոնում
Ռիկովի անվան գործարանում զեկուցելու: Յես հարց եմ
տալիս—ինչ առաջնորդի ես: Ասացին, վոր բանվորների ժո-
ղով է լինելու: Նստեցի 15 բոլորի մեջ գրեցի վոչ այնքան
մեծ թեզեր, նկատի ունենալով, վոր գործարանում բան-
վորների ժողով է լինելու: Գալիս եմ ժողով: Չեմ խոսում
այն մասին, վոր հենց ինքը ժողով գումարելու տեխնիկան
շատ ցածր մակարդակի վրա յեր գտնվում. պարտադիր
«տուլ»-ի հետ միասին, վոր չգիտեմ ինչու միշտ նվազում է
նվազագույնը: Ընդհանրապես շատ բան կար՝ գովառական,
տնայնագործական: Շատ ժողովուրդ էր հավաքվել: Մա ի՞նչ
ժողով է, բանվորների ժողով է, թե զբոսանք կամ միտինգ:
Բանից դուրս է գալիս, վոր դա վոչ թե բանվորների ժողով
է, այլ այդուհի հրավիրված բաց միտինգ: Բայց ընկերներ,
չե վոր բաց միտինգում յեկույթ ունենալը ուրիշ բան է,
բանվորների ժողովում զեկուցելը ուրիշ: Ինչ վիճակված էր

տեղն ու տեղը վերակառուցվել, հարմարվել առաջնորդի-
յին: Բայց չե վոր ամեն մի ագիտատոր է վիճակի չե այդ
անելու:

Վերցրեք ագիտատորի դրությունը, վորը պատրաստում
է թեզիսներ, քաղվածքներ մի առաջնորդի հետ հար-
մարեցրած: Գալիս է և տեսնում ուրիշ առաջնորդի:
Սկսում է իր թեզիսներով զեկուցել, իսկ բանից դուրս է
գալիս, վոր առաջնորդի չի բավարարվում: Միթե կարելի
է գործը այդպես կազմակերպել: Միթե թույլատրելի է,
վոր ագիտատորը չիմանա, թե ինչ բնույթի ժողով է, վորին
նրան ուղարկում են:

Մոսկվայում հարց ելին դրել այն մասին, վոր պետք է
մասնագիտացնել ագիտատորներին: Մասնագիտացնել մի-
ջադգային հարցերում, մասնագիտացնել Մոսկվայի մանա-
ծագործների ժողովներում և արդյունաբերության մյուս
ճյուղերում զեկուցումներ տալու:

Միթե կարելի է մարդուն ունիվերսալ դարձնել, վորը
մի կամ յերկու ժամ ժողովից առաջ ուղեգիր է ստանում
և հեվիհեվ այս ուղեգրով վազում գալիս է. ստացվում
է կատաստրոֆիկ կտրվածություն այն բանի մեջ ինչ
նա է ասում և այն պահանջները միջև, վորը առաջադրում
է առաջնորդի: Յես արդեն չեմ ասում այն մասին, վոր
մի քանի զեկուցողներ ուղղակի զգոն չեն: Չեկուցում են նա,
ժողովուրդը ցրվում է, տեղ տեղ զրույց են անում: Տես-
նում է, վոր առաջնորդի իրեն չի լսում, իսկ նա ան-
պայման յերկրորդ բաժնից անցնում է յերրորդին, չորրոր-
դին, հինգերորդին, ինչպես գրված է իր թեզիսներում, փո-
խանակ նրան, վոր հարմարվել առաջնորդի պահանջնե-
րին: Իսկ զեկուցող—ագիտատորը պետք է ապրի առաջնոր-
դի հետ: Յեթե առաջնորդի նրանից կտրվում է, յեթե
նա չի տիրում առաջնորդի, ապա նա ագիտատոր չէ,
դա ուղղակի դատարկ ժամանց է: Մեզ մոտ զեկուցողները
գնում են հիմնարկություն, հանք, գործարան և չեն ճանա-
չում այդ հիմնարկներն ու հանքերը: Յես ձեզ կարող եմ
շատ դեպքեր պատմել, վոր մեզ մոտ գործը այնքան տնայ-
նագործական և գավառականորեն է դրված, վոր պահանջ-
վում է շատ լուրջ շրջադարձ:

Յուրաքանչյուր առեղիտորիա իր առանձնահատկություններն ունի և յերբ դուք ազիտատորին ուղարկում եք զեկուցում անելու, ապա պետք է իմանաք, թե դա ինչ գործարան է, ինչ ժողով, նա ժողովից 2 ժամ առաջ պետք է գա գործարան, զրուցի բանվորներին հետ, խոսակցի ղեկավար ընկերների հետ, իմանա թե ինչ հարցեր կարող են տալ բանվորները:

Մեզ մոտ այս գործը պետք է դնել այնպես, վոր ամեն մի գործարան ունենա իր «անցագիրը»:

Ասանք վորևե հանք՝ Լինինյան ռադոնում, սրա մասին պետք է գրվի նրա կարճ պատմությունը. հանքը կադմակերպվել է այս ինչ ժամանակ, այսինչ թվին, կապիտալիզմի պայմաններում տեղի յ ունեցել այս ինչ բանը, խորհրդային ժամանակաշրջանում ինչպես և վերակառուցվել այդ հանքը. այդպիսի տարրական տվյալները զեկուցողը պետք է վերցնի և նայի յերբ դնում է հանքը զեկուցում տալու:

Յուրաքանչյուր գործարան, յուրաքանչյուր հիմնարկ, անալոյան պետք է ունենա դոնե այդպիսի կարճ տեղեկանք, յորպեսզի զեկուցողը իմանա, թե ինչ առեղիտորիայի հետ ինքը գործ ունի, ինչ գործարան, կամ հանք է յեղել այդ անցյալում. դա պետք է լինի այնպիսի «անցագրերային» գրքույկ, վորտեղ հետևողականորեն գրանցվի այդ ձեռնարկում տեղի ունեցած բոլոր կարևորագույն դեպքերը, վորպեսզի այդ տեղեկությունները թարմ լինեն զեկուցողի, ազիտատորի համար:

Ընկերներ, (յեթե դուք կարդացել եք ընկ. Կազանովիչի ճառը Մոսկվայի կոմիտեյի պլենումում) Մոսկվայի կազմակերպությունը իրեն խնդիր է դրել այդպիսի «անցագրեր» կազմակերպել կոլխոզներում:

Ընկերներ, միթե մենք չենք կարող այդ բանը անել մեր հիմնարկներում:

Անալոյան այդ պետք է անել:

Ազիտացիայի մեթոդիկան, ազիտատորների դաստիարակությունը, նրանց հետ աշխատելը հսկայական նշանակություն ունի:—Ի՞նչ գնում եք բանվորների մոտ զեկուցե-

լու, նրանց բացատրել միջազգային դրուժյունը. մի հարց վորը միշտ հետաքրքրում է բանվորներին:

Ինչպե՞ս պետք է մոտենալ այդ հարցին:

Յեւ, որինակ գիտեմ մի զեկուցողի—ազիտատորի, վորը իր գրպանում ունի ստանդարտ թեզիսներ միջազգային հարցերի շուրջը, վորոնք գրված են ավելի քան կես տարի սրանից առաջ: Այդ թեզիսները նրա գրպանում են. և յեթե վաղը նրան ուղարկեն միջազգային դրուժյան մասին զեկուցելու, նա կվերցնի այդ թեզիսները կավեացնի նրան նաև այսօրվա դեպքերը: Զեկուցումը կսկսվի այսպես, «Կոմիտեների գործկոմի այս ինչ պլենումը այսպիսի վորոշում է կայացրել, կուսակցության 16-րդ համագումարում միջազգային դրուժյան մասին այս ինչ բանն է ասված, ապա կասի այն մասին, վոր գոյություն ունի միջազգային կրիզիս, բուրժուազիան զինվում է:

Թվերը նրա մոտ պատրաստ են:

Յեւ հենց վոր նա կսկսի իր ստանդարտ թեզիսներով խոսել բանվորներին վերջ ի վերջո մնում է մի բան հասկանալ, վոր գոյություն ունի բուրժուազիա, վոր կա կրիզիս. բայց այդ մասին իրենք բանվորները գիտեն, վոր այնտեղ կրիզիս է, վոր այնտեղ փթման պրոցեսս տեղի ունի: Մինչդեռ միջազգային դրուժյան հարցերը բանվորին անհրաժեշտ է բացատրել այլ կերպ. բացատրել այնպես, վոր հասկանալի լինի նրա համար: Մհա դու արի ու բանվորին ասա. «վերջին 10-20 օրվա ընթացքում դու թերթերում կարդացել ես հետևյալ բաները...» և սկսում ես բանվորի հիշողության մեջ վերականգնել այն, ինչ նա կարդացել է վերջին օրերս «Պրավդա», «Բադ-Րաբոչի», «Վիշկա» կամ այլ թերթերում:

Նրա հիշողության մեջ վերականգնել հարցերը, վորոնք նա ընդհատումներով կարդացել է թերթերում, բայց ի վիճակի չի յեղել ընդհանրացումներ կատարել: Յեւ անցնել կրիզիսին վերաբերող հարցերին, վոր թե յեխնելով ընդհանուր դատողություններից, այլ կոնկրետ հարցերից, վորոնց բանվորը պատահում է ամեն օր թերթերում: Կարողացեք ընդհանրացնել և բացատրել թե ինչպես այս փաստերը

այնպես ինչպես հայելին անդրադարձնում է հաստատում
այն, ինչ ընկ։ Ստալինն է ասել կուսակցության 16-րդ հա-
մագումարում, այն ինչ վոր գրված է կոմիստերնի վորո-
շումներում։ Յեւ վաղ առաջ ժամանակ բանվորը հեռանալով
իր հիշողության մեջ կվերականգնի այն ինչ կարդացել է
թերթերում և այն ինչ դուք նրան հնարավորություն տվե-
ցիք ընդհանրացնել, այն ինչ չունի բանվորը։

Փորձեցեք միջազգային հարցի մասին զեկուցել, այն-
պես, ինչպես այդ անում և ստանդարտ թեզիսներ ունեցող
ընկերը, փորձեցեք բացատրել բանվորին այնպես, ինչպես
յես եմ ձեզ ասում և դուք կհամոզվեք, վոր առդիտորիան
յերկրորդ դեպքում կցրվի ավելի բավարարություն ստա-
ցած, քան առաջին ստանդարտ զեկուցումից։ Դա անվի-

Ազիտացիայի մեթոդիկայի հետ կապված մի ամբողջ
շարք հարցեր կան այն մասին, թե ինչպես ազիտացիա ա-
նել բանվորների տարբեր շերտերի մեջ ասենք Ամիրաշա-
նի հորափորների մեջ, նախքան զործարանում, և նրանի
անվան մանածային ֆարրիկայում և այլն։ Յես չեմ կարող
այսօր մանրամասն դրա վրա կանգ առնել։ Յուրաքանչյուր
ձեռնարկ ունի իր առանձնահատկությունները և բոլոր դեպ
քերումն էլ այստեղ մասսայական-բացատրական աշխա-
տանքների մեջ ստանդարտ մոտեցում չի կարող լինել։
Պետք է ճանաչել Ամիրաշանի հորափորներին, վորպեսզի
կարողանալ նրանց համար համապատասխան զեկուցում
տալ։

Յես յեղել եմ Բազում շատ ձեռնարկներում։ Մի ձեռ-
նարկում կոմյերիտուհին, աշխատում է ստանդարտ վրա։ Նրա
հետ խոսում ես մի շարք արտադրական հարցերի շուրջը-
վառ չի պատասխանում։ Հարցնում ես, ինչպես է գրված
բացատրական աշխատանքները։ Պատասխանում է, — վոչինչ
բացատրում են։ Իսկ կարող եք ասել ինչ է կատարվում
ներկայումս Գերմանիայում։ Պատասխանում է — «Ժամանակ
չունիմ» և փախչում։ Սա տեղի չի ունեցել «Մոսկովի»
զործարանում։ Այդտեղ կոմյերիտուհին, վորը արտադրական
հարցերին վառ չի պատասխանում, բոլորովին չի դիր-
քորոշվում միջազգային հարցերի նկատմամբ։

Մի ուրիշ գործարանում հարցնում ես. — ինչպես է ձեզ
մոտ գործը գրված։ Բացատրում են ձեզ թե վաղ։ — Այո բա-
ցատրում են. — ինչ փոխարարներով մեջ են Յապոնիան
և Չինաստանը, պատասխանը լինում է — չգիտեմ Յապոնիան
թե Չինաստանը, նրանցից, վոր մեկն է խփում։ Իսկ Գեր-
մանիայում ինչ է կատարվում գիտեմ։ — Չգիտեմ։ Ո՞վ է
չիտելը։ Չգիտեմ։ — Քանի տարի յե աշխատում ես գործա-
րանում։ — 5 տարի։ — Թերթեր կարդում ես։ — Չեմ կարդում։

Բանվորը, վոր 5 տարի յե աշխատել է գործարանում
թերթ չի կարդում։

— Իսկ ժողովներում լինում ես։ — Այո, իհարկե պարտա-
ճանաչ կերպով, լինում եմ բոլոր ժողովներում։ — Իսկ ինչ
ես հասկանում։ Լուր ե. ինչպես յերևում է թույլ և յու-
րացնում։

Յերեմն զեկուցողը, ազիտատորը զեկուցում է և մտա-
ծում է, այն ինչ վոր ինքը ասում է ուրիշները անպայման
կհասկանան։ Դա ճիշտ չի։ Ազիտատորը պետք է ինքնաշ-
խատությանը զբաղվի։ Մենք նույնպես նրանց պետք է
ողնենք։

Պրակտիկան ցույց է տալիս, վոր բանվորական աուդի-
տորիայում ինչքան կարճ զեկուցեա, այնքան հասկանալի
յե բանվորների համար։ Պետք է կարողանալ բացատրել
առանց ցրվելու։ Դալիս է ազիտատորը և ամեն ինչի մասին
նա պետք է խոսի, նա պետք է ասի — և այդպես էլ գրված
է նրա մոտ, վորպեսզի վոչինչ չմոռանա։ Դուրս է գալիս,
վոր ամեն ինչի մասին խոսում է, իսկ նրա զեկուցումը
կենտրոն չունի, իսկ բանվորները վառ են յուրացնում
զեկուցումը։

Վոչ մի անգամ մի յենթարկվիր սեփական թեզիսներիդ
իշխանությանը, այլ կորոզացիր հաշվի առնել աուդիտո-
րիայի տրամադրությունները և այն, թե ինչպես է նա
դիրքորոշվում քո զեկուցման նկատմամբ։ Լավ ազիտատո-
րը աուդիտորիայի հետ զրուցում է խնդրի ելուցյան
մասին։ Նա տիրում է աուդիտորիային, աուդիտորիան խո-
սում է իր հետ։

Ինձ պատմել են, թե ինչպես մի քանի ազդեցություններ—
զեկուցողներ զեկուցումներ են անում համառարած քաղա-
քական ճոճություն, իսկ հաճախ ուղղակի ճոճույց ե, վորը
ինհարկե բանվորին չի բավարարում: Լավ ե, վոր մեզ մոտ
բանվորները շատ թե քիչ քաղաքավարի յեն: Մոսկվայում
չեղել են բանվորական ժողովների վորոշումներ՝ խնդրել
Մոսկվայի կոմիտեյին այլևս այդպիսի զեկուցող չուղարկի
մեզ մոտ, վորովհետե նա դատարկահնչյուն ե և վոչ թե զե-
կուցող (ծիծաղ):

Յերբեմն զեկուցողը գնում ե բանվորական ժողովի և չի
յել մտածում, վոր պետք ե պատրաստվել: Մի կերպ դուրս
կգամ տակից: Այդ վատ ե, ընկերներ: Յեթե դու գնում ես
բանվորական ժողովի և չես կարող պատասխանել այն հար-
ցերին, վորոնք ծագում են բանվորների մեջ, լավ ե մի
գնա ժողովի: Բանվորը հարց ե տալիս, իսկ զեկուցողը
այն յե ունենում, վորովհետե բատ եյության նա չի կարող
այդ հարցին պատասխանել: Պրոբլեմը հանդում ե նրան,
վոր ամբողջ ազդեցություն—մասնաշաղկան աշխատանքը վե-
րելից ներքե պետք ե բարձրացնել, մեծ քաղաքական ու
կազմակերպչական մակարդակի դնել, վորպեսզի մենք ավե-
լի լավ տիրենք այնպիսի զենքին, վորպիսին մեր ձեռքում
հանդիսանում ե ազդեցության: Յես դեռ չեմ խոսում այն
մասին վոր խոսքի ազդեցության որդանապես չի ներդաշ-
նակվում կինոյի, պլակատների լոգունդներին միջոցով տար-
վող ազդեցության հետ:

Մենք վատ ենք տիրում ազդեցության այնպիսի հզոր
զենքին, ինչպիսին, ոսպորն ե. Յես կարող եմ ձեզ հաղոր-
դել, թե ինչպես ե գերմանական կոմկուսակցությունը զրել
քաղաքական ազդեցության Բերլինում:

Դա յեղել ե մինչև Հիտլերյան արշավանքը, յերբ մեր
գերմանական կուսակցությունը լեզալ դրության մեջ եր
գտնվում, յերբ նա «Սպորտ-պալաս»-ում կարողանում եր
հավաքել կոմունիստների, բանվորների 20 հազարանոց մի-
տինգ: Ինհարկե գերմանական կոմկուսը ազդեցության հար-
մարեցնում ե իր բանվորների պահանջներին, նրանց պա-

հանջներին, և ազդեցության այնտեղ վատ չեր դրված: Ահա
այդ 20 հազարանոց ժողովում «Սպորտ-պալաս»-ում վորը
նվիրված եր կարծեմ աշխատավոր կանանց Բերլինի կոն-
ֆերանսին, կարելի յեր դիտել, թե ինչպես ե դրված ազդե-
ցության գերմանական կուսակցության մեջ: Այնտեղ կու-
սակցութունը պաշարում ե իշխանության համար, պրոլե-
տարական դիկտատուրայի համար և ազդեցության այդ գոր-
ծին ե ծառայում:

Դուք նստած լսում եք հեռուորի յեյուլթը, միևնույն
ժամանակ կինոն ձեզ ցուցադրում ե ազդեցություն լոգունդ-
ներ, որինսկ, «բուլմիստը վեյսի ճաշը որական արժե
այսքան մարկա, իսկ բանվորների աշխատավարձը իձեցրել
են այսքան մարկայով»: Ստացվում ե խոսքի ազդեցության
և կինոյի ներդաշնակություն: Խոսքը վերաբերում ե նրան,
վոր կանանց ներգրավել հեղափոխության շրջագծի մեջ:
Հեռուորը ճառ ե ամում, իսկ կինոն ցույց ե տալիս ծաղրա-
շարժ նվիրված պապին հետևյալ մակագրությամբ: «Նա քեզ
յերկնային թագավորություն ե խոստանում իսկ յերկրում
նա բուրժուազիայի հետ միասին քեզ կեղեքում ե»:

Հեռուորը խոսելը վերջացրեց, նվագում ե յերաժշտա-
խումբը՝ բոլորը յերգում են Բերլինի բանվորների սիրած
յերգը, «մենք պաշտպանում ենք Խորհրդային Միությունը»:
Ապա ձայն ե ստանում մի ուրիշ հեռուոր, յեյուլթ ե ունե-
նում բանաստեղծը, վորին վոստիկանական ագենտը հնա-
բավորություն չտվեց կարգալ բանաստեղծությունը:

Այնտեղ ժողովներին միշտ մասնակցել ե վոստիկանական
ագենտը, վորը ուզած ժամանակ կարող ե փակել ժողովը:
Ահա ազդեցության առանձնահատկությունը, վորը յուրա-
հատուկ կերպով հարմարեցված ե բանվորների պայման-
ներին:

Ինչու մենք, յեթե վոչ գործնական, ապա մեր մասնա-
շաղկան ժողովներում պետք ե պահպանենք շարունը, կըրկ-
նությունը, ինչու մեզ մոտ չմտցնել այն, ինչ ազդեցության
ասպարիզում անում ե Մոսկվայի կուսուրայի և հանգստի
պարկը: Նա աշխատում ե ազդեցության նոր ձևեր ու մե-
թոդներ ստեղծել, ավելի շատ դինամիկա ու շարժում, յե-
րաժշտությունը ներդաշնակված խոսքի հետ և այլն:

Մեզ մոտ այդ չկա: Մեզ մոտ անասելի շարուն, անասելի դավառականութիւն կա աշխատանքի մեջ, իսկ մասսայական—բացատրական աշխատանքը շարուն չի սիրում:

Յեա այլևս չեմ ասում, վոր մեզ մոտ բոլորակրատորեն են մոտենում լոգունգներին:

Առաջին. մեզ մոտ լոգունգները անարգել կերպով կը պըցնում են բոլոր տներին, ցանկապատերին, այլանդակում են քաղաքը, ցույց տալով մեր ընդհանուր անկուղտութեան մասին: Դուք զալիս եք Ստալինյան հանքը, և կանանք լոգունգ, «բոլորդ դեպի խորհուրդների վերընտրութիւնը»: Այդ վերընտրութիւնները վաղուց անցել են, իսկ լոգունգ «դեպի գործ» ինչի մասին ե այդ ասում: Դա ազիտացիայի վերաբերմամբ բյուրոկրատական վերաբերմունք ցույց տալ ե հանդիսանում: Դուք կարող եք զալ բանվորական ակումբ և կտանք լոգունգ, բանվորականների պատգամավորական ժողովների վերընտրութեան մասին, յերբ այդ հարցի ակտուալութիւնը վաղուց անցել ե, բայց չեք պատահի լոգունգի, վորը ակտուալ ե այսօր:

Մեր խնդիրը կայանում ե նրանում, վոր մեր ձեռնարկներում ե՝ ակումբներում ե՝ մեծ մասսայական ժողովների վայրերում լավ դնելնք գյուտարարական ազիտացիայի գործը:

Սոցիալ խնդիր ե ազիտացիայով ընդգրկել բոլոր բանվորներին: Յեթե դուք հաշիվել լինեք, թե գործարանում ազիտացիոն աշխատանքով ինչքան բանվորներ եք ընդգրկում, ապա կստացվի վոչ ավել քան 50—60%, յերբեմն ավելի պակաս, իսկ դա քիչ ե, բանվորների խոշոր քանակութիւն կա, վորը չի ընկնում մեր մասսայական ազիտացիոն աշխատանքի շրջագծում: Այստեղ ոգնութեան ե հասնում անհատական ազիտացիան, հիմնարկներում բանվորական ավաններում ե այլն խմբակային ազիտացիան:

Խնդիրը նրանումն ե, վորպեսզի զլխովին ընդգրկել բանվորներին, իսկ մեզ մոտ այդ մասին հոգ չեն տանում: Մեզ մոտ հիմնարկներում յերբեմն մտածում են, վոր ազիտատորին կարելի յե ընտրել: Յեա յերբեմն կարգացել եմ արձանագրութիւններում—այս ինչ ընկերոջը ազիտատոր ընտրել: Չեղավ. ինչպէս կարելի յե ազիտատոր ընտրել:

Միթե մենք կարող ենք ստիպել վորեւ մեկին ազիտատոր դառնալ, յեթե նա դրա համար տվյալներ չունի: Մեզ մոտ ձեռնարկներում այնպէս ինչպէս առաջ են քաշում կոմյէնիստիութեան կցվածներ կամ առաջ են քաշում, ինչ վոր ինֆորմատոր, առաջ են քաշում և ազիտատորի: Սա բոլորակրատական մոտեցում ե: Ազիտատորը պետք ե տվյալներ ունենա, իսկ ձեռնարկներում էիչ չեն լավ ազիտատորներ:

Դուք գիտեք, վոր բանվորները հաճախ լսում են նրանց ովքեր խոսում են իրենց հետ նրանց հասկանալի լեզվով: Դուք ազիտատորներին այդ կադրին իդեական մոտեցումով եք, իդեական զինեք, այն ժամանակ կհամոզվեք, թե ինչքան ոգտակար աշխատանք են կատարում մեր պրոլետար—ազիտատորները: Իսկ ինչպէսի դրութիւն գոյութիւն ունի մեզ մոտ ձեռնարկներում ազիտատորների նկատմամբ. կամ ընտրում են մարդու, վորը ընդհանրապէս դրանով չի զբաղվում, կամ չի ճանաչում իր ազիտատորներին: «Բագ. Բարոչի» գործարանում կան ազիտատորներ, բայց վոչ վոք նրանց մասին զարգացար չունի, մինչև իսկ բջջի քարտուղարը, Ազիտատորը գոյութիւն ունի ինքն իրեն, ազիտացիա յե տնում, վոչ վոք նրան չի ոգնում: Հարցնում ես—մի ձեռն մոտ ազիտատորը: Չեն իմանում, ըստ յերևույթին ազիտատորը պետք ե լինի առաջնակարգ հարվածային. իսկ ահա մի տեղ մենք գտանք Եյնալիսի ազիտատորի—կոմունիստի, վորը 6 ամիս չեք վճարել անդամավճարը և ասում եր վոր չեմ վճարելու, չեմ ուղում (ծիծաղ): Յեվ դա կոչվում ե ազիտատոր և հաշիվում ե ազիտատորների ցուցակում:

Մի քանի վայրերում ազիտակուլեկտիվները լսում են Պաշը—Ավիաքիմի, Մոպրի գեկուցումները: Միթե դա ազիտակուլեկտիվների գործն ե:

Ինչ ասել ե ազիտակուլեկտիվ: Դա ազիտատորների ոպերատիվ խմբակ ե, վորին անհրաժեշտ ե իր ժամանակին պատմել կենսական հարցերի մասին, սովորեցնել ինչպէս բացատրել բանվորին, ինչ բացատրել, ինչ մեթոդ կիրառել այդ հոգր ուժը գործարանում և հանքերում կազմակերպելու համար:

Բայց ազդեցությունները մեզ մոտ վերածվում են կամ դե-
կուցումներ լսող կազմակերպության կամ վորպես քաղաքա-
գիտություն դպրոց: Յենն չեմ հիշում, մի ինչ վոր գործարա-
նում մարդիկ վատ չեյին աշխատում, բայց անոգնական եյին,
թողնված եյին իրենք իրենց, վոչ վոր չեյ ոգնում: Այդպիսի
աշխատակիցներին պետք է գնահատել, նրանց հետ պետք է
աշխատել, նրանց տալ գրականություն կուսակցության
Բազմի կոմիտեյից: Պետք է հասնել նրան, վոր ազդեցու-
թյունները լինեն մարտական ուղեբաժնի խմբակներ, վո-
րոնք միշտ պատրաստ են պատասխանելու յուրաքանչյուր
հարցի, վորը հետաքրքրում է բանվորին:

«Պատասխան»-ի անվան գործարանի բջջի քարտուղարին
հարցնում ես—քեզ մոտ ով է ազդեցատուրը: Ասում է ազգ-
անունը: Գնում են փնտռելու: Բանից դուրս է գալիս, վոր
այդպիսի ազդեցատուր չկա (ծիծաղ): Հարցնում ես. ով է
քեզ մոտ ազդեցատուրը: Ասում է ազգանունը: Լսով ազդեցա-
տուր ե:—Սյո, նա հիանալի ազդեցատուր է: Մոտենում ես
այս «հիանալի» ազդեցատուրին և հարցնում ես—ընկեր դուք
եք ազդեցատուրը: Պատասխան ես ստանում՝ «ինձ մի ան-
գամ ասել են, վոր յես պետք է լինեմ ազդեցատուր, բայց
ընդհանրապես այդ գործով չեմ զբաղվում» (ծիծաղ): Բայց
չե վոր նա ազդեցատուր է հաշվվում և այն ել լավ ազդեցատուր:

Գործը նրանումն է, վոր չեն հասկանում, թերագնահա-
տում են մեզ մոտ յեղած այս հսկայական ուժը: Իսկ մեր
առաջ կանգնած խնդիրները մեծ են: Յեթե դուք հարց դնել
լու լինեք նավթի համար մղվող պայքարի մասին. և ինչ-
պես ազդեցության հարմարեցնել այդ խնդիրներին, ապա
հետ մնալը աշատիկ ակնհերե ե: Անց ե կացվում լավագույն
հորափոր վարպետի մրցում: Ազդեցության վատ ե արձա-
դանքում այս միջոցառմանը, այն լողունգները, վոր մենք
բաց ենք թողնում նավթագործ մասսաների մեջ թույլ
են արձագանքվում: Իսկ մեր առաջ խնդիր ե դրված վոչ
միայն կատարել 14,400 հազար տոնն նավթի պլանը: Մեր
առաջ խնդիր ե դրված 2-րդ կիսամյակում նավթային պլա-
նով տալ մեկ միլիոն տոնն լրացուցիչ նավթ և նախապատ-
րաստվել այն բանին, վոր 1934 թվին տանք վոչ քե 14,400

հազար տոնն այլ 20 միլիոն տոնն նավթ: Տեսնում եք ինչ-
պիսի հսկայական խնդիր ե դնում մեր առաջ կուսակցու-
թյունը և խորհրդային յերկիրը՝ լինելով գոյություն ու-
նեցող վառելիքային ռեսուրսներից, յեկնելով այն նյութա-
կան հնարավորություններից, վոր մենք ունենք Բազմում:
Բայց չե վոր այս խնդիրը ստիպում է մեզ թեկվել քշտել
և գործի անցնել, յուրացնել նոր հանքերը, սկսել պլանով
նախատեսված լրացուցիչ հորավորումը:

Աշխատանքների այս հսկայական պլանը, Բազմի կազ-
մակերպությունից, Բազմի պրոլետարիատից պահանջում է
կամքի ու եներգիայի լուրջ լարում, վորովհետև այդ բոլո-
րի իրադրծումը միայն մեղանից է կախված: Համաձայն
այս խնդիրների, ազդեցության հսկայական անելիք ունի
այս գործում: Մինչև այժմ մեզ մոտ այս հարցում զգալի
հետաձգություն գոյություն ունի, իսկ մեր առաջ դր-
ված խնդիրները հսկայական, մեծ, պետական մասշտաբի
խնդիրներ են: Անա թե ինչու մենք անհրաժեշտ համարե-
ցինք հարցը դնել իր ամբողջ սրությամբ, վորպեսզի ազի-
տացիայի ասպարեզը, մասսայական աշխատանքի ասպարե-
զը, վորը անքակտելիորեն կապված է ազդեցության հետ,
դնել այնպիսի բարձրության վրա, վորը արժանի լինի
Բազմի պրոլետարիատին, վորպեսզի դա արժանի լինի այն-
պիսի առաջավոր պրոլետարական կազմակերպությանը,
ինչպիսին հանդիսանում է Բազմի կազմակերպությունը:
Մենք պետք է և կարող ենք աշխատանքի որինականեր ցույց
տալ Անդրկովկասյան կուսակցական բոլոր կազմակերպու-
թյուններին: Մեզ մոտ բոլոր հնարավորությունները կան:
Մեզ մոտ է հիանալի միջակ պրոլետարը: Մնում է միայն
լավ կազմակերպել գործը, մնում է միայն վոչ թե անայնա-
դործորեն, այլ լույսիկորեն և կոնկրետ կերպով ձեռք խփել
մասսայական ազդեցության բոլոր հարցերի լուծմանը և
մենք ձեզ հետ միասին վոչ միայն մոտակա կես տարում,
այլ մոտիկ ամիսներում կհանենք դրական արդյունքների:

Վերցրեք քաղորդ ձեռնարկներում: Անհրաժեշտ է ամիսը
մեկ անգամ անպայման կազմակերպել քաղորդ նայեցեք թե
ինչպես բանվորը լավ է դիրքորոշվում այս քաղորդա հան-

դեպ, քաղորդ անկասկած նրան բավարարում եւ Այդ գործը ճշտապահութեամբ և սխտեմատիկորեն պետք ե անցկացնել, լավ նախապատրաստել, լավ կազմակերպել:

Յեւ համոզված եմ, վոր յեթե Բագվի կոմիտեն և կուսակցութեան ռազկոմները, յեթե կուսակցական ապարատը կարողանան հենվել զոնե այն կոլեկտիվի վրա, վորը այս տեղ ներկա յե, կկարողանան քաղաքական ագիտացիայի գործը դնել այն մակարդակի վրա, վորին հասել ե Մոսկվայի կազմակերպութիւնը: Մենք ձեզ հետ միասին նաւթի պլանի կատարման համար մղվող պայքարում, տնտեսական և քաղաքական կամպանիաներում, Համկոմկուսի (ք) Կենտկոմի և Անդրյերկրկոմի վորոշումների կիրառման համար մղվող պայքարում, մենք ձեզ հետ միասին կհասնենք հաջողութիւններին:

Այսօր մենք ձեզ կանչել ենք, վորպեսզի ագիտացիոն մասսայական աշխատանքի լավագույն կազմակերպվածութիւն, բոլշևիկյան կազմակերպվածութիւնը նախաձեռնենք: Տեղերում աշխատող ձեզանից ամեն մեկի մեջ քիչ հարցեր չեն ծագում: Դուք այդ հարցերը պետք ե դնեք, պետք ե ձգտեք նրանց լուծելու:

Յեւ չեմ կասկածում, վոր Բագվի կազմակերպութիւնը չկարողանա մոտ ժամանակներում, որինակելի կերպով դնել աշխատանքի այդ կարեւորագույն տեղամասը, մարտական, ուղերատիվ, քաղաքական, մասսայական ագիտացիայի տեղամասը: (յերկարատե ծափահարութիւններ):

ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ՏԵՄՊԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՆՈՒՆ ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ՏԵՄՊԵՐԻ

Ազիտացիայի պրոբլեմը—դա քաղաքական մեծ խնդիր է: Քաղաքական ազիտացիան՝ բանվոր դասակարգի հեղափոխական պայքարի ամբողջ պատմության ընթացքում՝ միշտ ել այժմեական հարց ե յեղել: Յեվ այդ պայքարի ամեն մի շրջանում ել մեր կուսակցությունը կոնկրետ կերպով ե դրել ազիտացիայի հարցը, միշտ ունակ կերպով տերապետել ե այդ զենքին կուսակցական լոզունգների իրականացման, մասսաների կազմակերպման համար մղվող պայքարում:

Լենինը դեռ բանվորական շարժման արշավույթին կոնկրետ կերպով դրել ե ազիտացիայի խնդիրը: Եկոնոմիստների դեմ մղվող պայքարում ե՝ Լենինը ե՝ Պլեխանովը պակաս հաղթանակ չեն տարել, ե պայքարել քաղաքական ազիտացիայի, պրոլետարական մասսայի մեջ սոցիալիստական դադափարական ու քաղաքական ինքնազիտակցությունը արմատացնելու համար:

Լենինը «մեր շարժման կենսական խնդիրները» (1900 թ) գրվածքում ասել ե.

«Մեր գլխավոր ե հիմնական խնդիրն ե ոժանդակել բանվոր դասակարգի զարգացմանն ու քաղաքական կազմակերպությունը: Ով վոր այդ խնդրին յերկրորդական տեղ ե տալիս, ով պայքարի բոլոր առանձին պրիոմներն ու մասնավոր խնդիրները չի յենթարկում նրան, նա կանգնած ե կեղծ ճանապարհի վրա ե լուրջ վնաս ե հասցնում շարժմանը»:

Դրանից առաջ, «Ռուս սոց-դեմոկրատներին խնդիրները» գրվածքում Լենինը ազիտացիային առաջնակարգ տեղ ե տվել:

«Պրոպագանդայի հետ անքակտելի կապակցությամբ, գրել ե Լենինը, — գրված բանվորների մեջ տարվելիք ազիտա-

ցիան, վորը բնականաբար առաջին տեղն է գրավում ռուսաստանի ժամանակակից քաղաքական պայմաններում և բանվորական մասսաների զարգացման մակարդակի այս շրջանում»:

Հետագայում Լենինն առաջարկել է որդանապես կապել ագիտացիայի խնդիրները՝ բանվորների կոնկրետ կյանքի հետ: Ագիտացիայի խնդիրները նա այսպես է ձևակերպել:

«Ագիտացիան բանվորների շարքերում կայանում է նրանում, վոր սոց. դեմոկրատները մասնակցում են բանվոր դասակարգի բոլոր տարերայնորեն առաջացած պայքարին, բանվորների և կապիտալիստների միջև բանվորական որվա—աշխատանքի վճարի, աշխատանքի պայմանների և այլնի համար ամեն տեսակ ընդհարումներին: Մեր խնդիրն է, վոր մեր գործողները թյուր միացնենք բանվորական կյանքի գործնական—կենցաղային հարցերի հետ... զարգացնենք բանվորների մեջ իրանց իսկ համերաշխություն գիտակցությունը, ամբողջ ռուսական բանվորների ընդհանուր գործի և ընդհանուր շահերի գիտակցությունը, վորպես միասնական՝ բանվոր դասակարգ, վորը կազմում է պրոլետարիատի համաշխարհային բանակի մի մասը»:

Դեռևս բանվորների մեջ ագիտացիա տանելու խնդիրները մոտակա տնտեսական պահանջների հիման վրա, Լենինը առանձնապես ընդգծել է ագիտացիայի նշանակությունը մասսաներին քաղաքական պայքարի համար կազմակերպելու գործում:

«Յեթե տնտեսական բնագավառում—գրում է Լենինը—չկա բանվորական կյանքին վերաբերող այնպիսի հարց վոր տնտեսական ագիտացիայի մեջ ոգտագործելու յենթակա չլինի, ապա ճիշտ նույն ձևով ել չի կարող լինել քաղաքական բնագավառում տյնպիսի հարց, վորն զբաղմունքի առարկա չլինի քաղաքական ագիտացիայի համար: Այդ յերկու տեսակի ագիտացիաները, վորպես մետաղի յերկու յերեսները սերտ և անբաժան կերպով կապված են իրար հետ սոցիալ դեմոկրատիայի գործունեության մեջ»:

Քաղաքական ագիտացիայի համար մղվող պայքարը յեղել է պայքար, իսկական մարքսիզմի բոլշևիզմի համար: Բանվոր դասակարգի պայքարի նոր ետապները՝ կապված հեղափոխական կոնկրետ խնդիրների հետ, նոր ձևով են դրել ագիտացիայի վերաբերյալ հարցերը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո կուսակցություն և բանվոր դասակարգի առաջ նոր խնդիրներ դրվեցին: Այդ իսկ պատճառով ագիտացիայի խնդիրը պետք էր լուծել նոր ձևով: Փոխվեցին պայմանները, սակայն ագիտացիայի հաղափական նեանկուրյունը բոլորովին չբույացավ:

Ագիտացիան յեվ այսու—հանդիսացավ է այժմեական, ակտուալ հարց: Յերբ մենք սոցիալիստական հասարակություն կառուցելիս անխնա պայքար ենք մղում բուրժուազիզմի դեմ, ենեց այդ պայքարի յեսանկյան յակ էլ պիտի լինի ագիտացիան:

Վճռական պայքար, պիտի մղել յնչպես ագիտացիայի դերի բյուրոկրատական և ոպորտունիստական թերադնահատման դեմ, նույնպես և բյուրոկրատական աղավաղումների դեմ, վորոնք տեղի յան ունենում մեր ագիտացիոն աշխատանքի պրակտիկայում:

Ինչու մենք է կայանում այդ բյուրոկրատիզմը: Նրանում, վոր ագիտացիոն աշխատանքը զրկվում է կենդանի փոփոց և հաճախ զրկվում սխեմատիկ կանոնադրությունների շրջանակում, ուրեմն և կտրվում կոնկրետ կյանքից: Մենք ագիտացիա յենք մղում միլիոնների շարքերում:

Իս կենդանի մարդկային մատերիալն է, վորին անհրաժեշտ է վերադաստիարակել սոցիալիստական սկզբունքների հիմունքով, վորին մասնակից պետք է դարձնել սոցիալիստական հսկա շինարարությունը:

Մենք հաճախ հարցերը լուծում ենք մեխանիստորեն, կոնկրետ իրականությունից կտրված և կաբինետային կերպով, յերբ վճռում ենք խնդրակային ագիտացիայի, դվարճացման, ագիտացիայի մեթոդիկայի, կուլտուրայի և հանգստի պարկի վերաբերող հարցերը: Ուտոպիստ Ֆուրյեն իր ապագայի կոմունաների կառուցումը հնարավոր էր համարում, հիմնովիլով կրքերի և բնազդների համադրություն, ճիշտ և խելացի ոգտագործման վրա: Անկասկած խոր մի տք է դա:

Համախ մեր պրակտիկան, թեկուզ հենց ժամանցի, զվարճության հարցերում, հաշվի չի առնում, վոր բանվորական պետությունը հոգեվոր միաբանությունն է, վանք է: Որինակ, հարց են տալիս. ինչո՞ւ կուլտուրայի և հանգստի պարկում կոլեկտիվ պարեր են սովորեցնում: Ինչո՞ւ թույլ են տրվում այդ նույն պարկում, վոր յերիտասարդները զարմուշկայով և յերգելով զբոսնեն: Այդպիսի «ինչո՞ւ»-ներ շատ են տրվում և դա վոչ միայն կուլտուրայի պարկի վերաբերմամբ: Մենք հեռու ենք այն մտքից վոր մեր կուլտուրայի և հանգստի պարկն արդեն ժամանցի, զվարճության հարցը լուծել է: Այդ տեսակետից նա կարելի ունի վոչ միայն խիստ քննադատություն, այլ և ոգևորյալ:

Այնտեղ շատ բան այնպես և կազմակերպված, ավելի ճիշտ կազմակերպված է և իհարկե, վոչ միայն կուլտուրայի պարկում, այլ և բանվորական ակումբներում, կինոներում և այլն, վոր հանգստի փոխարեն, տրամագծորեն հակառակ արդյունք է ստացվում: Միտքը կայանում է նրանում, վոր այդ բոլոր «ինչո՞ւ»-ները լրիվ կերպով հաշվի չեն առնում մի հանգամանք, դա այն է, վոր մենք մարդկանց պիտի վերցնենք այնպես, ինչպես վոր նրանք կան և այդ մարդկային մասերիսի մեջ պիտի փնտռենք հեմաման կեսը, մեր բոլորիսիկյան հեղափոխական պեսակյան լծակի համար: Հենց դրա մեջ է կայանում ազիտացիոն և մասսայական աշխատանքի արվեստը: Արվեստը կայանում է նրանում, վոր զվարճություններն ու ժամանցներն ել դառնան կոլեկտիվ դաստիարակության միջոց, գործիք, սակայն առանց ձանրացուցիչ ուղղություն բռնելու դեպի ճշմարտության ճանապարհը: Այդ կապակցությամբ անողտավետ էր լինի հիշել այն մասին, թե Լենինն ինչպես և զրեկ գյուղացիներին կոլտնտեսությունները զբաղելու հարցը:

Դժբախտությունը կայանում է նրանում, վոր մեզ մոտ բոլշևիկյան ազիտացիան, բոլշևիկյան ազդեցությունը մասսաների վրա՝ փոխարինվում է սխեմայով, կանոնադրություններով, մտածողություն և պրակտիկայի պահպանողականությամբ, առանձին փոքրիկ պրակտիկությունների որինակով՝ ամբողջ շղթան բռնելու անընդունակությամբ, վորը հնարավորություն կտար դնելու ավելի մեծ հարցեր:

Յերբեմն փոքրիկ փաստերի համար դեռ ու դեն ենք ընկնում ու ջուր ծեծում և նրանց համար անպայման կանոնադրություն գրում (ինչպես կարելի չի առանց կանոնադրության): Այն ինչ՝ ազիտացիոն մասսայական աշխատանքի բնագավառում պահանջվում է մասսաների ամենալայն նախաձեռնություն, նոր ծիլերի վերաբերմամբ ուշադիր և զգաստ վերաբերմունք, պահանջվում է ընդհանրացումներ, առանց հանդուրժելու, թույլ տալու կոնկրետ իրականությունից կտրված սխեմաներ կանոնադրություններ և այլն:

Մեր եպոխայի առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, վոր մենք պրոլետարական հեղափոխության լծակով խորտակեցինք հին աշխարհի հիմքերը, փոխում ենք նրան, կառուցելով սոցիալիզմ:

«Պրակտիկ մատերիալիստի, այսինքն՝ կոմունիստի համար—գրեկ է Մարքսը—բանն այն է, վոր գոյություն ունեցող աշխարհը հեղափոխականացնի, վորպեսզի իրերի դեմ դուրս գա պրակտիկ կերպով ինչ դրություն մեջ նա կգտնի և փոխի նրանց («Գերմանական իդեոլոգիան»)»: Հենց դրանով ել մենք զբաղված ենք այսօր՝ կառուցելով սոցիալիզմ, սովորելով մեր սեփական սխալների վրա, հենվելով մասսաների կամքի, եներգիայի, քաղաքական ակտիվության անսպառ աղբյուրի վրա: Այդ պայքարում զբաղան փորձի հաշվառումն ու բացասականի քննադատությունը, պայքարը անշարժության ու որոշմով շղթայի դեմ, նախաձեռնության քաջալերանքն ու բյուրոկրատական ազավաղումներին անխընա հարված հասցնելը՝ հանդիսանում են հաջող շինարարության անհրաժեշտ նախադրյալները:

Ուրիշ ինչո՞ւ կարելի չի բացատրել այն, վոր մենք բավարար չափով չենք կարող ցուցադրել մասսաներին մեր իսկական նվաճումները, յեթե վոչ մեր ազիտացիայի ամբողջ մեխանիզմի անձկունությամբ ու անշարժությամբ, այդ անհրաժեշտ է մանավանդ այսօր, յերբ այդ նվաճումների հետ միասին դեռ գոյություն ունին անհարթություններ, բյուրոկրատական աղավաղումներ ու դժվարություններ:

Ագիտացիան կոնկրետ փաստերով պիտի ցույց տա, վոր մեր դժվարութիւնները անմահ, դժվարութիւններ են: Համեմայն զեպս ագիտացիան պետք է անխնա կերպով հարկածի ոպորտունիստներին, վորոնք աչքի յեն ընկնում են նոյն նրանով, վոր տարածում, ընդհանրացնում են բացասական փաստերը չեզոքացնելով նրանց կուսակցութեան հակայական նվաճումներին, ստեղծում են կազմալուծող տրամադրութիւն, զբաղվում են բամբասանքով ու խուճապի մատնելով:

Բոլոր տեսակի ոպորտունիստները միտ են նման են այն Մովսեսին, վոր Սիւնա լեռան վրա Յեկոնայի հետ ժամադրութիւն ունենալիս հնարաւորութիւն ունեցաւ իր աստու միայն «յետեւը» նւաճելու: Յեկ իսկապես, մեր ոպորտունիստները նւաճում են մեր նեղափոխութեան «յետեւը», միայն այն տարբերութեամբ (Մովսէսին), վոր նրանք այդ անում են կամավոր կերպով: Այդպես է նրանց բնույթը: Ոպորտունիստը վոր հերթ է տեսնում բղավում է. «կորչում ենք», փոխանակ լրջորեն մտածելու՝ և այդ հերթերը վերացնելու միջոցառումներին դիմելու: Միթե քիչ են այն դեպքերը, վոր հերթերն արդեւոք են միայն անկարող ղեկավարութեան, անհոգի բոլորակրատական վերաբերմունքի՝ զեպի մեր կոոպերատիվային և ուրիշ կազմակերպութիւնների գործերը: Ագիտացիայի դերը կայանում է հենց նրանում, վոր՝ վոչ թե «ընդհանրապես», այլ կոնկրետ, կենդանի փաստերի, ցուցադրումով հարկածի ոպորտունիստներին, մերկացնի թշնամիներին:

Մեր ագիտացիան կարող է այդ գլուխ բերել, յեթե ազատվի իր սեփական բոլորակրատիզմից, յեթե կոնկրետ կյանքից կտրված սխեմաները, կանոնադրութիւնները ծանր բեռ չդառնան մեր մասսայական ագիտացիոն աշխատանքի պրակտիկայում: Բերենք դրա համար բնորոշ օրինակ. մենք նկատի ունենք խմբակային ագիտացիան, աշխատող (ավելի ճիշտ՝ չաշխատող) ագիտատորներին: Մամբակային ագիտացիայի զաղափարն, անկասկած, գործնականում կիրառելի չի: Դրվում է բոլորովին ռեալ և անհրաժեշտ խնդիր. պատասխանել մասսայական ագիտատորներ, ունենալ ամեն մի նիւնադրութեան վեջ բանվոր ագիտատորների կողմէ: Ագիտացիոն

աշխատանքի համար մեզ մոտ հակայական հոգ կա. տասնյակ հազարավոր մասսայական ագիտատորներ են հարկավոր, այն ել առաջ քաշված բանվորների և գյուղացիների շարքերից. չորս տարուց ավելի մենք զբաղված ենք խմբակային ագիտացիայով: Գոյութիւն ունի կանոնադրութիւն, վոր բլիշները շարունակ բանվորներ են առաջ քաշում ագիտալիկեկտիվները—բայց սայլը դեռ տեղից չի շարժվում: Շատ հազվադեպ բացառութեամբ խմբակային ագիտացիան անհաջողութեան է մատնվում. ինչո՞ւ. վորովհետեւ խմբակային ագիտացիան մենք չենք կարողանում կապել ձեռնարկութեան կոնկրետ կյանքի հետ. կանոնադրութիւններով զրկում ենք նրան կենդանի շնչից, կենդանի վոգուց, մարդկանց ձեռնադրներն ենք առաջ քաշում ագիտալիկեկտիվների շարքերը, ստիպում ենք ագիտատոր դառնալ նրանց, վորոնք դրա համար վոչ մի տվյալ չունին: Այստեղ սխեման խեղվում է կենդանի գործը: Բնորոշ է այն, վոր խմբակային ագիտատորները պարտավոր են ագիտացիա մղել պլանի համաձայն: Սեյն ինչ՝ ձեռնարկութեան ընթացքն ամեն որ անխնա կերպով բեկանում է այդ պլանը: Մամբակային ագիտատորին, համաձայն պլանի պատրաստում են, ասենք, գյուղացիական հարցի համար, այն ինչ կյանքն առաջադրել է մանր փոքրի հարցը, իսկ խմբակային ագիտատորը հենց այդ հարցի համար գինված չի:

Ագիտատորը պետք է բազմակողմանի կերպով զինված լինի կենտկոմի Սեպտեմբերյան դիմումի հարցերով, իսկ նա համաձայն պլանի, կուսհամագումարի հանած. վորոշումներով պատրաստվում է արդեւոքներութեան հարցի մասին: Պարզ է, վոր խմբակային ագիտացիան կտրված է ձեռնարկութեան կոնկրետ կյանքից, դրա համար ել ագիտացիան, յեթե անհաջողութեան չի մատնվում, չի յեկ պատրաստվում: Մամբակային ագիտատորների խնդիրները մանածային կամ, որինակ, մետաղային ձեռնարկութիւններում բոլորովին տարբեր են, թեկուզ հենց այն պատճառով, վոր այս տարի ջուլհակների ագիտացիոն աշխատանքը, կապված ֆարքիկաների կանգ առնելու հարցի հետ, պետք է այնպես վերակազմակերպվի, վոր գործադրելի լինի հենց այդ փաստի համար:

Կյանքը չի կարող զետեղվել սխեմաների և զրված կանոնադրությունների կամ մշակված պլանների շրջանակներում: Խմբակային ազդեցության այլ կերպ պիտի լինի զբոսական:

Խմբակային ազդեցության պես և որգանական կոնկրետությամբ կապված լինի իր ձեռնարկության կյանքի հետ: Իսկ մասնական ուղեւորական ազդեցության է, վոր մղվում է ձեռնարկությունների մեջ բանվորների խմբի կողմից, վորոնք մասնաշաղկապ ազդեցության լինելու համար ավալներ ունեն (խսկ այդպիսիները քիչ չեն մեզ մոտ) և վորոնք հոգարակամ կատարում են այդ պարտականությունը: Բոնի վոչ վոքի չի կարելի ազդեցություն դարձնել: Բանվորների այդ խումբը պետք է ղեկավար ունենա:

Ձեռնարկությունների մեջ վոր և է հարց ծագելիս ազդեցությունների պետք է պատրաստ լինի, պետք է նյութերով և գիտելիքներով ղեկավար լինի, վորպեսզի որվա հրատապ հարցերին կարողանա հիշ պատասխանել, և դրա հետ միասին, պետք է ոգտագործի բոլոր հնարավորությունները (ձաշի դադարը, անկյունները և այլն), վորպեսզի դուրս գա ազդեցությունից դեբում և դրանով իսկ լինի մասնակցի կազմակերպողի դեբում: Կամ, յեթե կուսակցական կազմակերպությունը ձեռնարկության առաջ դնում է այս կամ այն խնդիրը, այդ դեպքում ազդեցությունների պետք է աշխատի առանց ընդհատումների՝ վորպես ժամացույցի մեխանիզմ:

Դեկավարը առաջադրված հարցերի վերաբերմամբ ազդեցությունների վրա պիտի ղեկավար լինի նյութերով տա ընտրություն, պիտի հետևի, վոր ազդեցությունը իր ժամանակին տեղում լինի: Ահա թե ինչպե՞ս այդ կենդանի, ուղեւորական աշխատանքի համար վոչ մի կանոնադրություն պետք չէ, մասնավորապես:

Ձեռնարկության բանվորների աչքում հեղինակավոր կարող է լինել միայն այն ազդեցությունը, վորը ժամանակին լինի հետևի կերպով կբացատրի ու կպատասխանի նրանց հետաքրքրող հարցերին: Հարցը միայն այդպես ղեկավար է, վոր կարելի չի իրական արդյունքների համար, պրոլետարական մասնաշաղկապ ազդեցությունների իսկական կազմեր պատրաստել:

Կանոնադրությունը, պլանը, սխեմաները և այլն կապան են այդ կենդանի գործը: Այլապես ինչպե՞ս բացատրել այն հանգամանքը, վոր խմբակային ազդեցության շրջապատում, ընթացքում չհարժվեց իր տեղից:

Փորձված ազդեցություններ պատրաստելու անհրաժեշտություն մասին մի անգամ չէ վոր գրել, խոսել և լինել: Մասնաշաղկապ ազդեցությունները ծնվել են սոցիալիզմի համար մղվող պայքարում, և նրանց դերն այդ պայքարի պատմությունում մեջ անգնահատելի չէ: Ո՞վ չի ձանաչում բանվոր Պրոտը Ալեքսեևի պրոլետարական ամբիոնը:

«Բարձրանում են միլիոնավոր բանվորների մկանուտ ձեռքերը և խորտակվում, փշրվում և զինվորների սվիններով պաշտպանվող դեպուտիզմի լուծք»:

Պրոլետարական հեղափոխությունը բանվոր դասակարգի շարքերից առաջ է քաշել մեծ քանակությամբ աղանդավոր կազմակերպիչներ և ազդեցություններ:

Սոցիալիզմ կոռուպցիոն, իր քաղաքական ու կուլտուրական մակարդակը բարձրացնող բանվոր դասակարգի շարքերում դեռ ռաս կան այդպիսի բազմված ուժեր: Խմբակային ազդեցության խնդիրն այն է, վոր յերևան բերի, բարձրացնի այդ ուժերը, դաստիարակի նրանց և պրոլետարական յերկրին տա պրոլետարական հեղափոխությունից նոր կազմեր:

Կոլխոզային շարժումը մեր առաջ խնդիր է դնում՝ կուլխոզներում ևս հայտնաբերել այդ ուժերը: Մենք այժմ իսկ պետք է համենք այն բանին, վոր կուլխոզիկացման համար՝ մենատնտեսների, չբանվորների և միջակների աուղիտությունների (լսարան) առաջ կանգնած լինեն լավագույն ազդեցություններ հենց իրանցից՝ կոլխոզիկներից:

Այդ բոլոր կարելի չէ գլուխ բերել, յեթե խմբակային ազդեցության զրված լինի նոր հունի մեջ, յեթե նա կտրված չլինի կոնկրետ կյանքից և իր տեմպերով յետ չմնա սոցիալիստական շինարարության տեմպերից:

Մենք թևակոխել ենք կուլտուրական հեղափոխության շրջանը: Բայց ինչպե՞ս ենք մեր ազդեցություն և կազմակերպչական մասնաշաղկապ աշխատանքի պրակտիկայում մասնակցից դարձնում կուլտուրական հեղափոխության խնդիրներ:

բին բանվորական մասսաներին, ֆաբրիկաներին և գործարաններին: Չափազանցություն չի լինի յեթե ասենք, վոր այդ կուլտուրական հեղափոխություն խնդիրների մեծ շրջթայի շատ ողակները կտրված են ֆաբրիկայից, գործարանից յեվ բանվորական մասսաներից:

Վերցրեք կուլտուրական ֆրոնտից այնպիսի որինակ, ինչպիսին պրոլետարական գրականությունն է: Արդյոք պրոլետարական գրողների հիմնական թերությունն այն չէ, վոր նրանք, ինչպես կանոն, կտրված են ֆաբրիկայից և գործարանից. Առ այժմ միայն փորձ ե կատարվում այդ «ճեղքվածքը» վերացնելու համար: Մենք մոռալիք չենք այդ «ճեղքվածքի» ամբողջ հանցանքը գցել պրոլետգրողների աս. սոցիալայի վրա: Կուսակցական և պրոֆկադմակերպություններն ել, մասնավորապես գործարանային, արդյոք վորոշ պատասխանատվություն չեն կրում այդ խնդրում: Չե՞ վոր, ըստ սովորության, պրոլետարական գրականության մասին (հազվադեպ բացառություններ համապատասխան յերեկույթների կադմակերպումը) վոչ մի գործարանում, վոչ մի ֆաբրիկայում հարց չի յեղել դրված: Վլադիմիր Իլիչի անվան գործարանի բանվորների դիմումը (Замоскворечье) Ռուսաստանի պրոլետգրողների միության գործերի վիճակի մասին՝ պատահական չէ, վոր աննկատի առնցով:

Խոսում ես ըջջի քարտուղարի հետ հարցնելով, թե ինչո՞ւ ձեր ձեռնարկության բանվորները մոբիլիզացիայի չեն յենթարկված այնպիսի խնդիրներ լուծելու համար, ինչպիսին են կինոն, պրոլետարական գրականությունը, թատրոնը, գրությունը:

— Ի՞նչ եք ասում, մենք ժամանակ չունենք, մենք ըզբաղված ենք պրոմֆինպլանով:

Նույնպիսի պատասխան ես ստանում, յերբ հարց ես տալիս գործարանների խորհրդային ապարատի վրա ունեցած շեֆության մասին, կուսակցության 16-րդ համագումարի նշած՝ բանվորների այդ կարևորագույն շարժման մասին, վոր վերջին ժամանակներս քանի գնաց թուլացավ՝ շնորհիվ մի շարք կուսակցական և պրոֆկադմակերպությունների անթուլատրելի վերաբերմունքի և ԲԳՏ-ի որդանների շեֆության ղեկավարության նկատմամբ յեղած թուլություն:

Պրոմֆինպլանը ստորին կադմակերպությունների աշխատանքում կարևորագույն և վճռող հարց ե: Բայց միթե ձեռնարկության ագիտացիոն, մասսայական, կուլտուրական աշխատանքը՝ պրոմֆինպլանի համար մղվող բանվորների պայքաբի անբաժան մասը չի կազմում: Միթե՞ այդ մասսաների կուլտուրական մակարդակի բարձրացումը չի նպաստում այդ պայքարին: Կինոն, թատրոնը, պրոլետարական գրականությունը: Կուլտուրական հեղափոխության այդ բոլոր լուծակները հասկանալու և յուրացնելու համար՝ բանվորները դեռ ի վիճակի չեն. ճիշտ ե ասում են թույլ ձայնով և վոչ բոլորովին վորոշակի, արդարացնելու համար մեր բոլոր կադմակերպությունների այն հետ մնալը, վոր յերևան են բերում մասսաներին՝ գործարանների, ֆաբրիկաների ակտիվ աշխատանքի և կուլտուրական հեղափոխության բոլոր հիմնարկները վերահսկողության գործին ներգրավելու վերաբերմամբ:

Սակայն հասունությունը, ի վիճակի լինելը, ինչպես պնդում եր Լենինը, վայելչամտությունը կամ վկայականով չէ վոր վորոշվում ե, նա հաստատվում ե վորո՞՞ծով, պրակտիկայով: Իսկ վոր՞՞ն ու պրակտիկան հակառակն են ցույց տալիս: Բրիգադները, վորոնք դառնում եյին ժողովրդական լուսավորության ապարատները, մեծ չափով ցույց տվին իրենց ընդունակությունը յուրացնելու նաև կուլտուրական հեղափոխության հետ կապված խնդիրները: Չափազանց հետաքրքրական ե բանվորների քննադատությունը, վորը մենք հրատարակում ենք բրոշյուրի ձևով: Մենք ի նկատի ունենք «Московский рабочий»-ի հրատարակած անկետան, վոր լեցված ե Մոսկվայի մի քանի գործարանների ու ֆաբրիկաների բանվորների կողմից:

Տրյուսգորնայի բանվորները քննադատում են Ա. Կարավակայի «ցեխերը ճանապարհին» բրոշյուրը: Այդ բրոշյուրում Կարավայի վան նկարագրում ե նրանց ֆաբրիկան, տարածայնությունն ե ծագում. ավելի շուտ՝ քննադատում են. Չի կարելի սոցմրցումը գնահատել վտաքի վրա՝ մատիտն ու նկարները ձեռքին: Դա քննադատության ընդհանուր բնույթն ե: Մեջ բերենք մի շարք բանվորական հետաքրքրական նկատողություններ:

—«Իմ կարծիքով դա գրքույկ չէ, այլ միայն հում նյութ ապագա գրքի համար»:

—«Ամբողջ գրքի միակ արժեքավոր տեղը Նիկոլի-Վսե-գանկովայի փակման առթիվ կայացած ժողովի նկարագիրն է: Հեղինակը արտադրությունը չի ճանաչում: Իսկ մար-դիկ... Կարավաևան այդ մարդկանց բաժանում է խարտ-յաշներ, թուխեր, կարմրայտեր, ճաղատներ և մագա-վորներ: Այդպիսի «պատկերներ» նկարել կարող է նույնիսկ դպրոցականը»:

—«Կարելի է ու փնտրում ծանոթ բանվորների, սա-կայն բացի շեկերից ու ճաղատներից՝ կյանք չի յերևում»:

—«Կարավաևայի գիրքն անհաշիվ է. գիրքը վոչինչ չի սովորեցնում և նույնիսկ «բարի զգացմունքներ չի արթնա-ցնում իր քնարով», ինչպես և չի արթնացնում մասսանե-րի ցասումը: Այդ գիրքը կիսել է և ուրիշ վոչինչ»:

Բանվորները, քննադատելով Ագրոտոսկու «հրդեհը Պրոկոպիևայում» գրքույկը՝ գրում են.

—«Յեռ իմ կողմից կառավարիչի ավելի լրիվ լուսաբա-նել վոչ միայն կուլակի հարձակումը, այլև չքավորի ու մի-ջակի կողմից մղվող պայքարը նրա դեմ: Գրքում այդ մա-սը քիչ է, նույնիսկ բոլորովին բացակայում է»:

—«Իմ կարծիքով, յեթե ճիշտ կարգացվի այն, շատերը կարող են հասկանալ, թե ինչպես հասարակ քրեական դեպ-քից կարելի չէ քննելիս, դատակարգային պայքարի բաղա-բական ցայտուն դեպքի աստառը բաց անել»:

Մենք հնարավորություն չունենք մեջ բերելու դրանից շատ ավելի հետաքրքրական, գործին վերաբերյալ նկատո-ղություններ և առաջարկություններ՝ անկետային տվյալնե-րից: Դա իսկական մասսայական քննադատություն է, վորն, ի դեպ՝ մեր պարբերական մամուլի եջերում չի յերևում:

Բոլորովին ակներև է, վոր յեթե մեր բոլոր կազմակեր-պությունները փորձեն ներգրավել բանվորական մասսայի աճող ակտիվությունը՝ կուլտուրական հեղափոխության հա-մար մղվող պայքարի հունի մեջ, մենք կունենանք ավելի մեծ նվաճումներ այդ պայքարում:

Պետք է հաղթահարել անշարժությունը և հասնել այնպի-սի դրություն, յերբ մեր փարբերականներ ու գործարանները կլինեն ակտիվ մասնակիցներ մեր կինոյի, թատրոնի և շի-նարարության, որգանապես կապված կլինեն մեր պրոլե-տարական գրականության զարգացման ու աճման հետ, յերբ գործարաններում ու ֆաբրիկաներում կկոփվեն կուլտուրա-կան հեղափոխության մարտիկների վաշտեր: Ինչու չկազ-մակերպել ձեռնարկություններում ագիտ ըրիզաղներ, վո-րոնք աշխատելով գործարանային կազմակերպության դե-կավարության տակ՝ կլինեյին այն լծակային մեքենան (ТАРАН), վոր առաջ կը շարժեր բանվորական մասսային՝ յուրացնելու կուլտուրական ագիտ բրիգադի կարևորա-գույն խնդիրները:

Այդ խնդիրների վրա հենվելով՝ և կինոն և թատրոնը և պրոլետգրողների միությունը մոբիլիզացիայի կլինեթար-կեյին գործարանների և ֆաբրիկաների հասարակական կազ-միքն այն կոնկրետ խնդիրների շուրջը վորոնք զրված են այդ կազմակերպությունների առաջ:

Այդ խնդիրները մեծ են և դրանց հարցադրումը անհրա-ժեշտ է: Մենք նույն իսկ տարրական կուլտուրայի համար համարյա վոչ մի ազիտացիա չենք մղում: Գործարանային ճաշարաններում կեղտոտությունը բոլորովին բացառություն չէ: Այդ կեղտոտությունն, իհարկե, չի կարելի վերադրել ու-յեկտիվ դժվարություններին: Իսկ ամենից շատ խմորները, ամենից հեռու քվնդները, ամենից լավ հայհոյներն արդյոք «լավ ջահեղներ» շարքերում չեն դասվում:

«Մարեոգոտողի» ինչպես Շչեդրինն էր սիրում արտա-հայտվել:

Մեր ագիտացիոն մասսայական աշխատանքն արդյոք լայն մասաների մեջ գլուխ բերե՞լ և այն հասարակ ճշմար-տության յուրացումը, վոր «արտահայտությունների» դեմ մղվող պայքարը՝ դա նույնպես անհրաժեշտ նախադրյալ է հոգեկան կուլտուրայի համար, ինչպիսին վոջիլի և կեղտի դեմ մղվող պայքարը ֆիզիկական կուլտուրայի համար: Հա-վանական է՝ այնտեղ ևս կըհանդիպես «առարկություն» դա, իբր թե, փոքրիկ բան է, մենք զբաղված ենք պրոմֆինպլա-նով:

Տարրական կուլտուրայի համար մղվող պայքարը սոցիալիստական շինարարութեան տեմպերի համար մղվող պայքարի բաղկացուցիչ մասն է կազմում: Բայց տարրական կուլտուրականութիւնը նվազագույն չափ է: Այնինչ՝ կուլտուրական նեղափոխութիւնը հարցերը դնում է անսահման կերպով լայն ու խորը:

Պրոմֆինպլանի համար պայքար մղելն անհրաժեշտ է, պետք է. բայց դրա հետ միասին անհրաժեշտ է պայքարել նաև մաքուր ճաշարանի համար, «մազերոգնողիայի» դեմ և այն «լավ ջահել»-ի դեմ, վորն՝

«ինչ կոմսոմուլիստ է, վոր աղջկան չսլիտի կճմթի»:

Ազիտացիոն, մասսայական, կուլտուրական աշխատանքի խնդիրը մասսաներին դաստիարակելն է: Դաստիարակել նրանց սոցիալիստական նոր սկզբունքներով:

Այդ բոլորը ճշմարտութիւն է, կասեն մեզ:

Բայց «ճշմարտութիւնը պետք է կրկնվի հենց միայն նրա համար, վոր մոլորութիւնն էլ է կրկնվում» (Պյոթե):

Իսկ մոլորութիւնն աշխատանքի պրակտիկայում այն է, վոր վերոհիշյալ ազիտացիոն մասսայական աշխատանքի բոլոր խնդիրները թերագնահատում են:

Մասսաներին վերադաստիարակել կարելի չէ միայն այն դեպքում, յեթե միաժամանակ պայքար մղենք տարրական կուլտուրայի, գջլոդների, լոգրների և նրանց դեմ, վորոնց համար նավահանգիստը միջանական խաղաղ կյանքն է: Վերադաստիարակել՝ այդ նշանակում է միաժամանակ պայքար մղել հարվածայինների համար, սոցիալիստական շինարարութեան ենտուզիաստների համար և նրանց դեմ, վորոնք շինարարութեան բոլշևիկյան տեմպերի համար պայքարելու փոխարեն դեռ շարունակում են իդեալականացնել «Դուրիշուշկան»:

«Իսկ մեր ողա մուժիկը, յեթե չի կարողանում աշխատել, Իր հայրենի գուբինուշկան է ծորացնում»...

Մեր ազիտացիան պիտի կարողանա հարվածայիններին ջոկել և գջլոդներին հալածել ու հարվածել: Մեր ազիտացիան պիտի կարողանա ցուցաբերել պրոլետարական ինքնաքննադատութեան իսկական մարտիկներին և վոչնչացնել

Մոլշալիններին, վորոնք յերբեմն հարութիւն են առնում կուսակցականի կերպարանքով:

Հայտնի դրող Նիկիթորովի վնասերից մեկի հերոս Խոյակինը ատելութեամբ լցված դեպի մեղաւորութիւնը գրել է իր մորը.—

«Մայրիկ, մեր բաժանման ժամանակ ձեր տված ցուցմունքների համաձայն բոլոր խորհուրդները, այսինքն ուժեղ մարդկանց սպասաւորելու մասին իմ կողմից հնարավոր ճշտութեամբ կատարվում են»:

Իսկ ինչքան Խոյակիններ կան մեզ մոտ, վորոնց մենք չենք պախարակում և ինչքան սոցիալիստական աշխատանքի ենտուզիաստներ կան մեզ մոտ, վորոնց մենք չենք կարողանում ինչպես հարկն է ցուցադրել մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցող միլիոններին:

Ազիտացիոն—մասսայական աշխատանքի՝ խնդիրները բազմակողմանի չեն: Սոցիալիստական շինարարութեան մեջ ազիտացիայի դերը անչափ մեծ է: Այդ դերի թերագնահատումը ուղիղ ճանապարհով տանում է դեպի ուղորտունիզմ: Սոցիալիստական շինարարութեան համար, մեր կուսակցութեան վերցրած տեմպերի, ազիտացիայի հետ միալը անթույլատրելի չէ:

Ահա թե ինչու կուսակցական մարմինների ազիտ-մասսա-բաժինները պետք է անեն այն բոլորը, ինչ իրենցից է կախված, վորպեսզի հասնեն բոլշևիկյան իսկական տեմպերին նաև ազիտամասսայական աշխատանքներում:

* * *

Պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր մարմինների և կուսակցական ապարատի վերակառուցումը մասնավորապես կապված է այն պայմանների հետ, վոր դոլորութիւն ունին մեր յերկրում քաղաքում և գյուղում սոցիալիզմի աճման և դասակարգային պայքարի սրման կապակցութեամբ և այլն:

Աշխատանքի հին մեթոդները անպետք դուրս յեկան, և սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի ներկա շրջանում իրենց չարդարացրին: Նա, ով ուսումնասիրել է բանվորական շարժման պատմութիւնը, գիտի վոր կուսակցական, հեղափոխական աշխատանքի ձևերը փոխվում են այն կոնկրետ

խնդիրները առնչութեամբ, վորոնք կանգնում են բանվոր դասակարգի առաջ սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի տվյալ շրջանում: Այն շրջանը, վոր մենք ենք ապրում ներկայումս, դա սոցիալիզմի գործնական կառուցման շրջանն է, ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման շրջանն է: Կուսակցութեան նիւս քաղաքականութիւնը միշտ էլ պահանջել է նիւս կազմակերպչական դեկլարաւորել: Կուսակցական ապարատի վերակառուցումը մեր աշխատանքների մեջ նկատի ունի այնպիսի կազմակերպչական գործունեություն, վորը պատասխաներ այսօրվա քաղաքական խնդիրներին, քաղաքական դրույթներին:

Ինչպիսի խնդիրներ են մեր առաջ կանգնած: Ամենից առաջ ինդուստրիալիզացիայի արագացրած տեմպերի ապահովումը, վորը իր արտահայտութեանն է գտել կուսակցութեան «5 ամյակը 4 տարում» լողունգում, դուրդատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցումը, կուլակութեան լիկվիդացիան վորպես դասակարգի, պրոլետարիատի կազմակերպող և կազմակերպչական դերի ուժեղացումը և ինչպես այս կարեւորագույն խնդիրների կենսագործման նախապայման՝ մեր կուսակցական քաղաքական մարտնչական ապահովումը:

Վորպեսզի սոցիալիստական շինարարութեան մեր ապրած շրջանում, կատարենք այդ խնդիրները, պահանջվում է մեր վողջ աշխատանքների արմատական վերակառուցումը: Պետք է արձանագրել, վոր կուսակցական ապարատի, ինչպես նաև պրոլետարական դիկտատուրայի մյուս որդանները աշխատանքների այդքան անհրաժեշտ վերակառուցումը մեծ մասամբ անց է կացված միայն ձեռնարկներ:

Վերլուծման յենթարկելով կուսակցական, պրոֆեսիոնալ կազմակերպութեանների աշխատանքները, խորհուրդների, կոոպերացիայի, հասարակական կազմակերպութեանների աշխատանքները կգաս այն յեզրակացութեանը, վոր մեք բոլորս էլ ունենում ենք յենք վերակառուցել:

Յեթե հարց դնենք այն մասին արդոք կուսակցները յերեսները դարձրել են դեպի արտադրութեանը, ապա ինչպիսի մենք այդ հարցում վճռական առաջախաղացումներ

ունենք: Սոցիալիզմը և հարվածայնութեանը, հանդիպակաց արդիւնաւանը պայքարը այն հրահանգների կենսագործման համար, վորոնք տրված են կենտրոնի Սեպտեմբրյան դիմումում, այս ուղղութեամբ բարձրացած ակտիւութեան ալիքը՝ ասում է այն մասին, վոր մենք անկասկած հաջողութեաններ ունենք: Բայց յեթե հարց դնենք այն մասին, թե ինչպես են հիմնարկներում աշխատանքները վերակառուցվել, հատկապես ագիտ-մասսայական աշխատանքները՝ պետք է ասել, վոր մեծ մասամբ այդ վերակառուցումը վորպես կանոն անց է կացվել ձեռնարկներ:

Կոնկրետ փաստ: Մոսկվայի խոշոր գործարաններից մեկի, «Մերայի Մոլոտ»-ի բլծի ագիտմասս սեկտորի վարիչը հետազոտման ժամանակ հայտարարել է, վոր ծանրութեան գենտրոնը ցելս, հատկապես խմբակ և բրիգադ դեռ չի տեղափոխված:

Նա այդ բացատրում է նրանով, վոր «կուսաշխատանքի վերակառուցման և աշխատանքի ծանրութեան կենտրոնը ցելսը տեղափոխելու խնդիրների հասկանալը, դեռ շատերի գիտակցութեանը չի հասել, վոր այս իրեան իր ամբողջ ծաւալով հասկացել է ղեկավար ակտիւի վորքը մասը միայն, մինչև այն ժամանակ, յերբ վոր այս իրեան չմբռնեն իրենք մասսաները և չսկսեն իրենք այն կենսագործել կյանքում, մինչև այն ժամանակ աշխատանքի ձեռքի վերակառուցումը կմնա վորպես մեռած գործ»: Այս հայտարարութեանը բնորոշ է ինչպիսի վոչ միայն մի գործարանի համար:

Ագիտմասսայական աշխատանքը հիմնարկներում անբավարար է դրված: Վորոնք են հիմնարկներում բլծիները բոլորների ընտրած ագիտմասսայական սեկտորների խնդիրները և վորոնք պետք է հիմք ծառայեն այդ սեկտորների աշխատանքում:

Ագիտացիոն աշխատանքներում բոլորիկիւն սեմպերիմ հասնել—նշանակում է հարցը յուծել, վոչ միայն փակակական, այլ յեկ վարակական սեմակեցից: Մեր ագիտացիայի վորակը բացարձակորեն անբավարար է: Այս տեղամասում հետմալը հետևանք է ագիտացիայի քաղաքական դերի թերազնահատմանը և նոր պայմաններին, հատկապես սոցիալիզմի

համար մղվող պայքարի ներկա շրջանի առանձնահատկությունների համեմատ ազդեցության վերակառուցման անհրաժեշտությունը չհասկանալու:

Այդ առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, վոր սոցիալիստական շինարարություն հսկա վերելքը նշանակալից չափով բարձրացրել է բանվորների կուլտուրական մակարդակը և ակտիվ քաղաքական, հասարակական կյանքի յե կոչել բանվորների նոր շերտեր: Այդ առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, վոր գյուղում տրակտորը և կոլլեկտիվացումը հանդիսանում են հեղափոխականացնող ֆակտորներ, վոչ միայն գյուղացիական տնտեսության եկոնոմիկայում: Բարձրանում է գյուղացիական մասսաների կուլտուրական մակարդակը, փշրվում են գյուղական կյանքի դարավոր աղշուծյան ամրությունները գյուղացին բանվոր դասակարգի ղեկավարությունը ընտելանում է սոցիալիստական շինարարությունը:

Այդպիսով առանձնահատկությունը նրանում է, վոր միլիոնավոր աշխատավորներ մասնակցում են յերկրի քաղաքական յեվ տնտեսական կյանքին:

Այս պայմաններում ազդեցության և մասսայական աշխատանքների դերը անչափ աճում է և խնդիրը կայանում է նրանում, վոր ազդեցության աշխատանքը ղրվի սկզբունքային բարձրության վրա: Յեվ այստեղ պետք է վճռական հարված հասցնել ոպորտունիզմին: Միթե ազդեցության քաղաքական դերի թերագնահատությունը այսօր (ինչպես և միշտ) և հատկապես այսօր ոպորտունիզմի տիպիկ արտահայտությունը չէ: Չե՞ վոր նա, ով թերագնահատում է բոլշևիկյան ազդեցության դերը ստորացնում է այն, նա ոգնում է դասակարգային թշնամու ազդեցության:

Ազդեցության տեմպերի թուլացումը համազոր է մասսաների վրա բոլշևիկյան ազդեցության թուլացմանը: Այս թուլացումը ընդդրում է և մասսաներից կտրվածությունը, հանդիսանում է մասսայական աշխատանքի թուլության ցուցանիշ:

Կուսակցական ապարատի վերակազմումը պատահականորեն չէ, վոր ազդեցության կապել է մասսայական աշխա-

տանքի հետ, մասսաների մեջ կազմակերպչական աշխատանքի հետ, մասսաների մեջ կազմակերպչական աշխատանք տանելու հետ: Այստեղ ակնհեր է որդանական փոխադարձ կապը: Ազդեցության չի կարելի անհրաժեշտ բարձրություն վրա դնել, առանց մասսաների մեջ կազմակերպչական աշխատանք տանելու: Յեվ ընդհակառակը, չի կարելի լավ կազմակերպել մասսայական աշխատանքը, առանց լավագույն կերպով ղրված քաղաքական ազդեցության: Յուրաքանչյուր աշխատող այդ գիտի, հարկադրված է իմանալ քաղաքում և գյուղում աշխատելու ժամանակ կոնկրետ փաստերի հետ ընդհարվելու: Մասսայական աշխատանքի խընդիրն է—կազմակերպել մասսաներին և ներգրավել նրանց սոցիալարարության մեջ:

Այս նպատակով պետք է մասսաներին վերադաստիարակել: Այս պարտականությունը ընկնում է ազդեցության և պրոպագանդայի վրա:

Լենինը բոլորովին պարզ և հատուկ ասել է այս մասին—

«Կոմունիզմը հանրամատչելի պետք է դառնա բանվոր դասակարգին—վորպես սեփական գործ: Մենք ձեռք կբերենք այն, ինչ պետք է, կհաղթահարենք բոլոր արգելքները, վոր մեզ թողել է հին հասարակակարգը և վորոնց միանգամից դեն շպրտել չի կարելի: Պետք է վերադաստիարակել մասսաներին, իսկ նրանց վերադաստիարակել կհրող է միայն ազդեցության և պրոպագանդան. պետք է մասսաները կապել առաջին հերթին տնտեսական կյանքի ընդհանուր շինարարության հետ»:

Արժի ընդդեմ, վոր կուսակցական ապարատի վերակառուցումը մինչև հիմա շատ կազմակերպություններում անց է կացված ձևականորեն, մեքենայորեն: Հատկապես գոյություն ունի ազդեցության բաժինների դերի թերագնահատություն մի կողմից և մյուս կողմից ել այդ բաժինների աշխատանքներում դեռ ևս չկա ազդեցության և մասսայական աշխատանքի փոխադրություն: Մինչդեռ մասսաների մեջ կազմակերպչական աշխատանքի ազդեցության հետ որդանապես ներդաշնակելու և կայանում կուսակցական ապարատի վերակառուցման ամբողջ իմաստը:

Ագիտացիայի բաժիններն ներքին կապը դեռ կտրված և կադմատսայական աշխատանքների ընթացիկ խնդիրներէրց: Այդ կտրվածութիւնը բոլորովին անթույլատրելի յե: Որինակ. անդամատակարարման դժվարութիւններն հաղթահարումը որակարգի հարց և դնում կոոպերացիայի աշխատանքների վրա մասսայական կազմակերպված հսկողութիւն մասին: Վորպեսզի կազմակերպել մասսաներին, անհրաժեշտ և խոշոր կազմակերպչական աշխատանք: Բայց չե վոր մինչ դրա անցկացնելը անհրաժեշտ և մասսաներին բացատրել մեր աճման դժվարութիւններն հետ կապված հարցերը. անհրաժեշտ և գործնական որինակներով ցույց տալ ինչպես լավագոյն հսկողութիւն կազմակերպել և այլն: Առանց իր ժամանակին ագիտացիոն աշխատանք կատարելու, դժվար և մասսաներին կազմակերպել, կոոպերացիայի աշխատանքների վրա անհրաժեշտ մասսայական հըսկողութիւն կազմակերպել: Հետ և ֆնում ագիտացիան, անխուսափելիորեն հետ են ֆնում և կազմակերպչական աշխատանքները:

Վերն և հարցի արմատը: Այնպիսի ագիտացիայի կազմակերպումը, վորը տա մասսաների վրա բոլորեկյան ազդեցութիւն իրական արդունքներ: Ագիտացիան պետք և ձգտի և հասնի նրան, վոր կուսակցութիւն լոզունգները դառնան մասսաների լոզունգներ: Արմատը նրանումն և, վոր ստորաբաժանվի մեր ագիտացիան: Խնդիրը դժվար և, բայց լուծելի և բացարձակապես անհրաժեշտ:

«Ամեն մի պրոպագանդիստի, ամեն մի ագիտատորի արվեստն էլ հենց նրանումն և կայանում,—ասում և Լենինը,—վոր լավագոյն կերպով ազգի տվյալ առդիտորիայի վրա, դարձնելով նրա համար վորոշ ճշմարտութիւն. հնարավոր չափով համոզիչ, հնարավոր չափով պարզութեամբ, հնարավոր չափով շոշափելի և ամուր տպավորող» (Լենին. հատ. XI, II մաս. յերես 432):

Ընկ. Ստալինը «Դիպի Հոկտեմբերը տանող ճանապարհների վրա» գրքի առաջաբանում գրել և «Հեղափոխութիւն հաղթանակի համար, յեթե այդ հեղափոխութիւնը իրոք ժողովրդական հեղափոխութիւն և, վոր ընդգրկում և միլիո-

նավոր մասսաներ, բավական չե միմիայն կուսակցական լոզունգների ճշտութիւնը: Հեղափոխութիւն հաղթանակի համար պահանջվում և մի անհրաժեշտ պայման ևս—այն և —վորպեսզի իրենք մասսաները սեփական փորձով համոզվեն, վոր այդ լոզունգները ճիշտ են: Միայն այդ դեպքում կուսակցութիւն լոզունգները կդառնան հենց իրենց մասսաների լոզունգները:

Հաճախ մեր ագիտացիոն աշխատանքի ժամանակ մենք քիչ ենք հաշվի առնում այն առդիտորիան, ուր մենք ագիտացիա յենք անում, չգիտակցելով այն բանը, վոր մասսաների համար դեռ անհասկանալի յե այն ինչ հասկանալի յե դառնում ավանգարդի համար. իսկ Լենինը ասել է.—

«Չե վոր քիչ և մեզ «ավանգարդ», առաջավոր ջոկատ անվանելը. պետք և գործել այնպես, վոր բոլոր մնացած ջոկատները տեսնեն և հարկադրված լինեն ընդունել, վոր մենք առաջ ենք գնում»:

(Լենին հատ IV յերես 425).

Միենույն հարցը վորակավորված մետաղագործին, սեղոնային կառուցողին գյուղից ֆաբրիկա և գործարան նոր յեկող բանվորին, սովխոզի բանվորին բացատրելիս բոլորովին այլ կերպ պետք և կիրառել ագիտացիոն ազդեցութիւն մեթոդը: Սրանումն և և՛ բանավոր և՛ գրավոր ագիտացիայի արվեստը:

Այսօրվա իրադրութիւն առանձնահատկութիւնը կայանում և նրանում, վոր կարողանալ ստորաբաժանել աշխատանքը հիմնարկի ներսում նույնպես: Դիտեցեք Մոսկվայի Չերժինսկու անվան (Կրասնայա Պրեսնյա) մետաղագործարանը: Կարելի յե յենթադրել, վոր դուք այնտեղ կպատահեք ավելի շատ հին պրոլետար-մետաղագործների կազմերի: Իսկ իրականում ձեր առաջ և մի առդիտորիա, վորը իր կազմով խոշոր չափով յերիտասարդներէրց և բաղկացած, վորոնք վաղուց չե, վոր գործարան են մտել: 1800 բանվորներէրց 800-ը յերիտասարդներ են: Միթե այս իրադրութիւնը ագիտացիոն աշխատանքի առանձնահատուկ մոտեցում չի պահանջում:

Փաստերը ասում են այն մասին, վոր հենց աշխատանքը յերիտասարդության հետ այս գործարանում վատ է տարվում:

Պետք է հասկանալ, վոր մեզ մոտ «ընդհանրապես» առաջնությունը գոյություն չունի, ինչպես գոյություն չունի «ընդհանրապես» ընթերցող: Այլ կա սոցիալական, կուլտուրական և հոգեբանական վոչ բազմատարրություն:

Ագիտացիոն ներգործություն միջոցները պետք է գործադրվեն համապատասխան առաջնությունների, պետք է փոփոխվեն ագիտացիայի ոլորտի սոցիալական պայմանների փոփոխությունը առնչությամբ: Ագիտացիոն ներգործություն միջոցը, վորը յերեկ իրեն արդարացրել է կարող է այսօր դառնալ ագիտացիայի արգելակ:

Այս բոլորը վերաբերվում է վոչ միայն ագիտացիային և պրոպագանդային, այլ և կազմաստացական աշխատանքներին:

Եթե հաճախակի չեն այն դեպքերը, յերբ լրիվ չեն ըմբռնում ագիտատորի ճառը, վորոհետև այդ ճառում ասված շատ բաները առաջնությունն անհասկանալի յե:

Հաճախ է հիշվում անմահ Գոգոլը վորը «Իկանկայի մոտակա խուտորների յերեկոներ» գրքի առաջարանում գրել է.—

«Յեղել է ժամանակ, մատը գրքին է դրել, նայել է մատի ծայրերին և գնացել է խորամանկորեն պատմել տպված գրքերից սերտածր: Հաճախ լսում ես, լսում, մտածում քնների մեջ ընկնում: Բայց վոր սպանելու յել լինես վոչինչ չես հասկանա»:

Ագիտացիայի խնդիրն է ներգործել սվյալ առաջնության վրա: Դրա կապակցությամբ անոգուտ չի լինի հիշել մի քանի դեկուցողների արհամարհական աղայական վերաբերմունքը գրավոր հարցերին պատասխանելու վերաբերմամբ:

Առաջնությունն առանց ուշանալու հարցերով գիրքորոշվում է գեկուցման նկատմամբ: Գրավոր հարց են տալիս այն մասին ինչ վոր անհասկանալի յե, գրավոր հարցերում վիճում են, խճճող հարցեր են տալիս և այլն: Առաջնությունը

այի հարցերին պատասխանելը գեկուցողի աշխատանքի անհամեմատ կարևոր մասն է: Բայց նա չկատարելով այդ, հարցը վճռում է միայն կիսով չափ:

—Ժամանակ չունենալու պատճառով հարցերին յես չեմ պատասխանի:

—Յես կպատասխանեմ միայն մի քանի հարցերի: Հարցերին յես կպատասխանեմ մամուլի միջոցով (ավագ այս խոստումը համրյա թե յերբեք չի կատարվում):

Այս բոլորը վորպես կանոն տեղի յե ունենում բոլոր ժողովներում:

Ագիտատորը գեկուցում տալով՝ համոզված է նրանում, վոր իրեն հասկանում են այնպես, ինչպես ինքն է ցանկանում: Դա իհարկե մոլորություն է: Ագիտացիայի ըմբռնման չափերը տարբեր են առաջնությունների բազմատարրության շնորհիվ: Ամեն մեկը ըստ իրեն է ըմբռնում, քննադատում մշակում է իր գիտակցության մեջ, հարմարեցնում է իր կարծիքներին, այս կամ այն դրությունը դատում է ըստ իրեն:

Ահա թե ինչու պետք է պատասխանել, ժխտել հակառակությունները, բացադրել անհասկանալի, վորպեսզի ապացուցել կուսակցության լոզունգներն ուղղությունը, ճշտությունը: Պետք է պայքարել սխալ լոզունգի դեմ կասկածանքի, տատանումների դեմ:

Ահա թե ինչու հարցերին պատասխանելը հաճախ վնասող յե: Ե խաղում և առաջնությունն ոգնում է լավ ըմբռնել առարկան, վորոհետև վոչ միայն առաջադրված է ճիշտ գրությունը, այլ և ժխտված ու ջաջախված է սխալը:

Ահա թե ինչու անթույլատրելի յե տրված հարցերին պատասխանելու նկատմամբ արհամարական — աղայական վերաբերմունքը: Բայց յեթե ագիտացիայի խնդիրը կայանում է նրանում, վոր մասսաները, վոչ միայն արտաքուստ ըմբռնեն, այլ և յուրացնեն առարկան, վորպեսզի կուսակցության լոզունգները դառնան լայն աշխատավորական մասսաների լոզունգներ, ապա ագիտացիոն մասսայական աշխատանքների մեջ հարկավոր է վոչ թե ինքնահոս դեպքից դեպք ագիտացիա: Անհրաժեշտ է սխտեմատիկ ագիտացիայի

այնպիսի դրվածք, վորը կարգավորեր առարկայի յուրացման պրոցեսը: Դա հեշտ է անցկացնել գործարանում, ֆաբրիկայում, դժվար է սեզոնայինների—կառուցողներին մեջ:

Յեկ միայն դիֆերենցիացիայի յենթարկված ագրիտացիան կլուծի այս հարցը:

Անհրաժեշտ է հիշել,

«Վոր ինժեները կհանգի կոմունիզմի ճանաչմանը վոչ այնպես ինչպես ընդհատակյա պրոպագանդիստը, գրքակնագետը, այլ իր գիտություն տվյալների միջոցով. վոր գույզատնտեսը, անտառագետը և այլն ըստ իրենց կ'հանգեն կոմունիզմի ճանաչմանը, Լենին (միասնական տնտ. պլանի մասին» հատ. XIII. 1 մաս):

Լենինի այս ցուցմունքը բանալի յե տալիս դրված հարցը հասկանալու համար:

Գործնականում ինչ է նշանակում ագրիտացիոն—մասսայական աշխատանքի հետ մնալը: Յեթե այս վերածենք ուղածը հիմնարկի ուղածը ցեխի լեզվով,* ապա այդ կնշանակի, վոր հաճախ մենք չենք կարողանում իր ժամանակին բավարարել բանվորական մասսաների բարձր պահանջները, վորոնք զգալիորեն աճել են կուլտուրային ու քաղաքականացել՝ պրոլետարական հեղափոխության տարիներում: Հետ մնալը նշանակում է նաև այն, վոր մեր վոչ բոլոր կազմակերպություններն են ընդունակ գլխավորել բանվորական մասսաների ակտիվությունը հիմնարկներում: Այսպես, մոտիկ անցյալում Մոսկվայի կոմիտեն վորոշում հանեց Ձերժինսկու անվան («Կրամայա Պրեսնյա») գործարանի մասին, վորտեղ անհրաժեշտ յեղավ ցրել բլժի բյուրոն, գործարկումը և փոխել դիրեկտորին: Մարդիկ այդտեղ չեյին կարողացել գլխավորել մասսաների աճող ակտիվությունը: Ստացվել էր հետամնացություն. հետամնացությունը հասցրել էր այն բանին, վոր գործարանը լուրջ ձեղքվածք ստացավ, այստեղից բղխող բոլոր հետեվածներին հետ միասին: Բնորոշ է, վոր հենց գործարանում ագիտացիոն մասսայական աշխատանքը ցանց յե ցանց ևս ևս էր սրված:

Կարիք չկա խոսել այն մասին, վոր հետամնացությունը կայանում է նայել կուսակցության լոզունգների կենսագործումը ֆաբրիկ գործարանի կյանքի գործնական հարցերի հետ ներդաշնակել չկարողանալու մեջ: Չե վոր յերբ մենք առաջադրում ենք վորեւ կուսակցական լոզունգ և նրա համար հիմնարկում վերացական ագրիտացիա յենք անում չլկապելով այն հենց իր հիմնարկի կոնկրետ կյանքի հետ՝ անխուսափելի կտրվածություն է առաջ գալիս:

Այս կապակցությամբ ել ագրիտացիայական աշխատանքի խնդիրները անչափ մեծ են: Իսկ իրականում մենք ունենք աշխատանքի բացահայտ թերազնահատում:

Ռրինակ վերցնենք «կառուցուկ» գործարանը: Խոշոր ձեռնարկություն է Խամովնիչեակի ռայոնում:

Ահա թե ինչ է գրում այնտեղ ագրիտացիոն—մասսայական աշխատանք տանող մի ընկեր, «Մենք դեռ մի շարք թե առաջ չգիտեյինք, թե ինչու են կայանում մասսայական աշխատանքի սեկտորի աշխատանքը: Յեա իբրեւ այդ սեկտորի ղեկավար ավելի ուշադրություն եյի դարձնում ակումբին, թե ինչին: Մի կողմ էր թողնված ագրիտացիոն—մասսայական աշխատանքը. ինչպես հարկն է մասսայական սեկտորը դեր չի աշխատել: Բանվորական մասսան գործարանային կազմակերպության բոլոր միջոցառումներից հեռու յե կանգնած»: Ահա խոշոր գործարաններից մեկի՝ ագրիտ—մասսայական գործնական աշխատակցի կոնկրետ բնույթագրերը: Կարելի յե բերել շատ ելի նմանորինակ փաստեր:

Վորոնք են այն հիմնական հարցերը, վոր պետք է առաջադրել այսօր ագրիտ—մասսայական աշխատանքը լավացնելու անհրաժեշտություն հետ կապված:

Առաջին, ամենակարևոր, յեթե վոչ վճռական խնդիրը—դա կազմակերպչա—մասսայական աշխատանքը դիֆերենցիացիայի յենթարկելու անհրաժեշտությունն է: Դա նշանակում է վոր տեղերում աշխատանքը պետք է տանել վոչ թե կում է վոր տեղերում աշխատակիցները պետք է կարողանան շաբլոնով, վոր մեր աշխատակիցները պետք է կարողանան հաշվի առնել տվյալ, կոնկրետ ձեռնարկության աշխատանքի պայմանները, ձեռնարկության բնույթը, աշխատանքի

պայմանները բանվորների կազմը (ծերեր նոր կադրեր, յերի-տասարդութուն, կանայք), կուլտուրական մակարդակը և այլն: Այս բոլորը անհրաժեշտ է աչքի առաջ ունենալ և կոնկրետ պայմաններին համապատասխան կառուցել ամբողջ կուսակցական և արհեստակցական աշխատանքը, մասնավորապես ագիտ-մասսայական աշխատանքը ձեռնարկությունում: Այսպիսի դիֆերենցիալ մոտեցման բացակայությունը — մեծ չարիք է, վորը պետք է վորքան հնարավոր է շուտ հաղթահարել և վերացնել:

Կոնկրետ որինակ: Մոսկվայում մոտ 300 հազար սեզոնային բանվորներ են աշխատում: Չնայած կուսակցական բազմաթիվ վորոշումներին, վոչ վոք ինչպես հարկն է սեզոն-նիկների մեջ աշխատանք չի տանում: Սեզոննիկների մեջ աշխատանք տանելու քաղաքական նշանակություն մասին դժվար թե կարիք լինի կրկնել:

Բոլոր կազմակերպությունները մշակում են կուսակցության XVI համագումարի վորոշումները: Այդ վորոշումները պետք է մշակվեն բոլոր ողակներում, մասնավորապես սեզոննիկներին մեջ: Հետաքրքիր է մեջ բերել մի սեզոննիկի բնորոշ համակը, վորն աշխատում է Մոսկվայում: Զեկուցում լսելն նա, արդյոք XVI համագումարի մասին, թե չե, անհայտ է, այնուամենայնիվ այդ սեզոննիկը, ապրելով Մոսկվայում, քաղաքական կյանքի կենտրոնում, վորտեղ XVI համագումարի մասին հարցը քննվել է շատ ակտիվ, գրում է ծնողներին չափազանց հետաքրքիր նամակ: Սա — կենդանի մարդկային դոկումենտ է և այդպիսի դոկումենտները մեզ մոտ հավանական է քիչ չեն:

«27/VII—30 թ. Բարև ձեզ թանկագին ծնողներ, նամակը ձեր հայտնի վորդուցն է: Շտապում եմ տեղեկացնել ձեզ, վոր յես ներկայումս վողջ և առողջ եմ, դուք հիմա կկասկածեք, թե ինչու բոլորը յեկան, իսկ յես վոչ, դա յես հիմա ձեզ կհասկացնեմ—հայրիկ և մայրիկ, Մոսկվայում տեղի ունեցավ կուսակցության համառուսական համագումարը և քննեց հետագա կյանքի բոլոր հարցերը. կուսակցության XVI համագումարը վորոշեց անհրաժեշտաբար անցկացնել հարյուր տո-

կոսային կոլլեկտիվացումը և նրանց վորոշումները գրել են թերթում և յես ձեզ համար ուղարկել եմ թերթերը, վորի մեջ նկարագրվում է թե ինչ է վորոշել կուսակցական խորհրդակցությունը: Դուք կարդացեք և հասկացեք թե ինչ պետք է անել, տեսեք, չսխալվեք, թե չե յեթե պարտ մնաք, ապա ինչպես պետք է պարտահատույց լինեք: Իսկ դուք, յեթե հիմա կարելի յե ձիու քուռակը լավ գնով ծախել, հարկավոր է ծախել, համ ել գրեցեք ինչպես է կովը, ինչպիսինն էք գնել, ծնել ե թե չե Յիթե ծնել է գրեցեք ինչ եք ուզում անել կովը, ում էք ուզում ծախել, կամ մորթել: Յես խորհուրդ եմ տալիս մորթեք:»

Ահա թե ինչպիսի դերը է ընդունում Մոսկվայում սեզոննիկը կուսակցության XVI համագումարի վորոշումների նկատմամբ, նրանցից վոչինչ չը հասկանալով: Բայց այս դոկումենտը վկայում է այն մասին, թե ինչպես անթույլատրելի թոյլ աշխատանք ենք տանում մենք սեզոննիկների մեջ: Վորքան այդպիսի նամակներ են գրվում, վորքան կովեր մորթոտվում, շնորհիվ նրան, վոր մենք չենք կարողանում շերտավորել աշխատանքը, բացատրել XVI համագումարի վորոշումներն այնպես, վորպեզի սեզոնային բանվորը յուրացնի և ճիշտ հասկանա այդ վորոշումները:

Հարկավոր է, ասիւր, մանածային ձեռնարկությունների բանվորների մեջ գործադրել մասսայական—ագիտացիոն աշխատանքի մի մեթոդ, տպագրիչների մեջ—ուրիշը, սիզոննիկների մեջ՝ յերրորդը և այլն: Թե չե մեզ մոտ, իբրև ուրենք—Շաբլոն է: Կարող ենք արդյոք մենք ասել, վոր կուս. բջիջները և ֆարգործկոմները բավականաչափ ուշադրութուն են դարձրել պրոլետարների հիմ կադրերին գործարաններում և ֆարրիկներում: Վոչ, այդ ասել մենք չենք կարող: Մինչ—դեռ դա բանվորների մի այնպիսի միջնախավ է, վորը բացառիկ ուշադրութուն է պահանջում դեպի իրեն:

Պետք է պարբերաբար հրավիրել «ծերերի» ժողովներ, նրանց առաջ դնել կարևորագույն խնդիրներ և հենվելով այդ հիմնական առանցքի վրա (բացառությամբ զՎՊԵ ելեմենտների, վոր կան և այդ խավի մեջ), ծավալել արտադ-

րական մասսայական աշխատանքը: Բանվորների այդ կատեգորիայի ներգրավումը կուսակցության մեջ—մասսայական աշխատանքի կարևորագույն խնդիրն է: Առանձին ուշադրություն է պահանջում դեպի իրեն յերիտասարդությունը: Այստեղ են և իրենց դասակարգի մայրական գրկից չկտրված բանվորների յերախաները, յերիտասարդ երատու-գիտասները, վորոնք սակայն չեն անցել պայքարի դպրոցը, չունեն կվալիֆիկացիա: Մենակ երատուգիտագրւ բավական չէ: Այս խավի հետ պետք է հսմառ աշխատանք տանել, նրա կվալիֆիկացիան, քաղաքական և կուլտուրական մակարդակը բարձրացնելու համար: Յեկել է յերիտասարդությունը գործարան և մանր բուրժուական ընտանիքից դուրս յեկած իր ունակություններով ու տրամադրություններով այդ յերիտասարդությունը պետք է դաստիարակել կամ ավելի ճիշտ վերադաստիարակել: Բանվորների մի մեծ մասն ել յեկել է գյուղից: Բանվորների այդ խավի մասին մի անգամ չէ, վոր գրվել և խոսվել է: Խնդիրը կայանում է նրանում, վոր ադիտացիոն—մասսայական աշխատանքը դրվի այնպես, վոր նա ընդգրկի բանվորների յուրաքանչյուր խավը: Դրանում է կայանում աշխատանքի մեջ դիֆերենցիալ մոտեցման իմաստը:

Յերկրորդը—ադիտացիոն—մասսայական աշխատանքի մեր ղեկավարներից պահանջվում է, վորպեսզի նրանք հետ չմնան, քարշ չընկնեն պոչից, այլ գլխավորեն մասսաների նախաձեռնությունը: Գործնականում, հաճախ, այնպես է պատահում, վոր մեր աշխատակիցները ադիտացիայի և մասսայական-աշխատանքի գծով հետ են մնում բանվորների ակտիվությունից, քարշ են ընկնում պոչից չեն ուսումնասիրում, նոր առաջացած ծրիքը, չեն ընդհանրացնում աշխատանքի փորձը, նրա համար, արդյոք, վոր չեն կարողանում ինչպես հարկավորն է կարգի բերել աշխատանքը: Թե նրա համար, վոր չգիտեն, թե ինչով զբաղվեն, միայն թե փաստը մնում է փաստ: Կարելի յ է թվել ձեռնարկությունների մի ամբողջ շարք, վորտեղ հանդիպական արդիֆին-պլանն անցել է ազիս—մասսայական աշխատանքի սեկտորների կողմով:

Ադիտ-մասսայական աշխատանքի սեկտորների առաջ հսկայական խնդիր է դրված: Նրանց խնդիրն է—ուպերանիվ կերպով ղեկավարել ամբողջ ադիտ—մասսայական աշխատանքը ձեռնարկությունում, այդ գծով ստուգել ֆարգործկոմիների, կոպերատիվային բյուրոների և ֆարգործարանային մյուս կազմակերպությունների աշխատանքը, ղեկավարել և ուսումնասիրել հարվածայնությունը և սոցմրցությունը պրոբլեմը, ղեկավարել կամավոր ընկերությունների բոլոր բջիջները և այլն և այլն:

Յեթե բանվորական մասսաների կազմակերպումը արդ-ֆինպլանի պայքարի համար և հանդիպական լարդֆինպլանը անցնում են այդ սեկտորների կողմով, ապա հարց է առաջանում. ինչի համար են նրանք և ինչով են ընդհանրապես նրանք ղբաղվում: Ադիտ մասսայական աշխատանքի հետադոտումը մի շարք ձեռնարկություններում ասում է այն մասին, վոր սեկտորները չգիտեն, նույնիսկ, թե ինչով պետք է նրանք ղբաղվեն, վոր նրանց աշխատանքը վոչ վոք չի ղեկավարում: Ադիտ-մասսայական աշխատանքի վճռական խնդիրը ձեռնարկություններում—դա պայքարն է արդֆին-պլանի համար, վորովհետև պայքարը արդֆինպլանի համարդա պայքար է ինդուստրիալիզացիայի տեմպերի, հնգամյակը չորս տարում կատարելու համար:

Այդ հիմնական խնդրին պետք է յենթարկել ամբողջ աշխատանքը: Արդֆինպլանի համար մղվող պայքարը առաջնակարգ տեղ է տալիս հարվածայնության պրոբլեմին: Հարվածային—դա այն հիմնական ողակն է, վորից պետք է բռնի ադիտ-մասսայական աշխատանքը, վորպեսզի խելացիորեն դուրս հանել ամբողջ շղթան և գործնականում լուծել կուսակցության կողմից առաջադրված տնտեսական և քաղաքական հարցերը:

Պետք է մատնանշել, վոր համարյա բոլոր ձեռնարկություններում վորոշ չափով միակողմանի, բյուրոկրատորեն են բացատրում մասսաների համար արդֆինպլանը կազմակերպելու խնդրի վրա:

— Հարցնում էս ինչու կարգի չի բերված կոպերացիայի վրա մասսայական բանվորական կոնտրոլի հարցը, ինչու

յի թուլացել ձեռնարկության շեփային աշխատանքը խորհրդային ապարատում, ինչու վոչինչ չի արված փակ բաշխչի հարցի գծով և այլն. և ստանում ես այսպիսի պատասխան. «մենք ժամանակ չունենք, մենք զբաղված ենք արդֆինսպլանի կատարման համար տարվող պայքարով»:

Այստեղ չեն հասկանում այն բանը, վոր գործարանի ճաշարանի, փակ բաշխչի, հիմնարկության վրա շեփության հարցերը—այս բոլորը պայքարի անհրաժեշտ նախադրյալներ են արդֆինսպլանը հաջող կատարելու համար: Կոնկրետ որինակով հաստատենք, թե որգանապետ ինչպես և կապակցվում խորհրդային ապարատը լավացնելու համար տարվող բանվորների պայքարը՝ արդֆինսպլանի կատարման հետ: Խառնուհիւսիքի ռայոնում կառուցվում է նոր, մեծ քիմիական գործարան: Դորոգովորովսկու քիմիական գործարանի կառուցման թերությունները, ձեռնարկության գիկավարչական ամբողջ ակտիվի հայտնելով, նրանց լուծումը կախված է Վսեխսիմպրոմի աշխատանքից: Կա այնպիսի մի կազմակերպություն, վորի ապարատն իր աշխատանքում ունի մեծ չափով ուրբառուներ: Այսպիսի հայտարարությունից հետո միտք և առաջանում այն մասին, թե ով և շեփություն անում Վսեխսիմպրոմի վրա: Դուրս և դալիս, վոր Վսեխսիմպրոմի վրա շեփություն և վերցրել հեկց այդ ֆիմիական գործարանը: Դործարանային կազմակերպությունները այդ ուղղությամբ վոչինչ չեն արել:

Իսկ յեթե շեփությունը դրվեր, ինչպես հարկավորն է, յեթե Վսեխսիմպրոմ ուղարկեյին 10-20 բանվորներ, վորոնք ժամանակին բաց անեյին այդ ուրբառուների արժանները, անկասկած, վոր շատ թյուրիմացություններ, վոր տեղի ունեն այժմ գործարանի կառուցման մեջ, կարող եյին և չըլինել: Իսկ չեն կատարել շեփության մասին գիրեկտիվները, հավանական է նրա համար, վոր զբաղված են յեղել... արդֆինսպլանի համար տարվող պայքարով: Այստեղից ել յեզրակացություն. Դորոգովորովսկու ֆիմիական գործարանի արդֆինսպլանի համար տարվող պայքար, կապվում է Վսեխսիմպրոմի ուրբառուների ապարատի վրա գործարանի շեփության ուժեղացման անհրաժեշտության կոնկրետ հարցերի

հետ: Նման որինակ կարելի չե բերել և կոոպերացիայից: Չե վոր գործարանային ճաշարանները շատ վատ են դրված, և այդ հանգամանքը չի կարելի վոչ մի կերպ բացատրել որեկտիվ պատճառներով:

Ճաշարանում կեղտոտ է, անկարգություն, բայց և այս բոլորը բոլորովին որեկտիվ դժվարությունների կատեգորիային չեն պատկանում: Դործարանային ճաշարանի վատ կազմակերպումը հասցնում է այն բանին, վոր շատ բանվորներ 5—10 րոպե առաջ, մինչև աշխատանքի վերջանալը շտապում են ճաշարանում հերթ բռնելու: Հաշվեցեք և դուրսեցեք այդ բոլոր րոպեները և ձեզ համար պարզ կլինի, վոր լավ Ֆաբրիկա գործարանային ճաշարանի համար տարվող պայքար ընդհանուր հարցի որգանական մասն է հանդիսանում: Իսկ մասերների լավ կազմակերպման համար տարվող պայքարը միթե նույնպես պայքար չե արդֆինսպլանի կատարման համար:

Ահա թե ինչու ձեռնարկություններում գործնական աշխատանքի մեջ պետք է կարողանալ արդֆինսպլանի կատարման և զերակատարման համար տարվող պայքարը կապել ազիտմասսայական և կազմակերպչական ամբողջ աշխատանքի հետ: Մենք մատնանշեցինք, վոր հարկավորն է—դա հիմնական ողակն է: Հարկավորն է—դա առաջավոր պարտական է: Վորպեսզի մենք շատ այդպիսի առաջավոր բանվորներ ունենանք, պետք է նշանակալից չափով ուժեղացնենք ազիտացիոն և պրոպագանդիստական աշխատանքը: Ահա թե ինչու արդֆինսպլանի համար մղվող պայքարը չի կարելի առանձնացնել և ձեռնարկությունում լավ կազմակերպված ֆադրացից, լավ կազմակերպված Ֆաբգործուսից, լավ կազմակերպված միսիոններից:

Խոսակցություններն այն մասին, թե մենք ժամանակ չունենք այս ու այնինչ հարցերով զբաղվելու, վորովհետև այդ բոլորին, խանգարում և արդֆինսպլանը—դա արդունք է նրան, վոր չեն հասկանում, չեն կարողանում արդֆինսպլանի համար մղվող պայքարը կապել ձեռնարկությունում տարվող ֆադրացիական, մասսայական աշխատանքի ամբողջ սխառեմի հետ:

Այս առնչութեամբ անողուտ չի լինի նշել ֆարգործարանային բոլոր կազմակերպութեաններին աշխատանքի բաժանման հարցի մասին: Կան ագիտմասսայական սեկտորների վարիչներ, վորոնք հիմնադրի աշխատում են, բայց վորոնք ուզում են ամեն ինչ խեղճ անել: Բայց խնդիրը բոլորովին նրանում չէ, վոր ագիտ-մասսայական սեկտորին աշխատակիցը բոլորը ինքն անի. խնդիրը կայանում է նրանում, վոր նա կարողանա կազմակերպել և ստիպել աշխատելու ֆարգործարանային բոլոր կազմակերպութեաններին ագիտ-մասսայական աշխատանքի բնագավառում:

Այսպես, որինակ, «Սերպ ի Մոլոտ» գործարանում աշխատանքը հետադուրս ընկերը արձանագրել է ագիտմասսայական սեկտորի ուղեբառով աշխատանքի մեջ մեծ քանակութեամբ անձնավորութեաններ ներգրավելու վախը: «Ո՞վ է իմանում, կարգարացնի նա իրեն աշխատանքի մեջ, թե չէ, հանձնարարում ես, չի կատարում, կամ վատ ե կատարում: Մտիպված ես լինում անել ինքը», ասում է ագիտ-մասսայական սեկտորի վարիչը: Յե՛վ բնական է, վոր գործի աշխատիչները գրութեամբ, աշխատանքի շարունակ արագացող տեմպերի պայմաններում, ագիտ-մասսայական սեկտորի վարիչը ի վիճակի չի լինում կատարել մասսայական աշխատանքի իրեն առաջադրվող բազմակողմանի խնդիրները:

Ի հարկե շատ լավ է ամբողջ ուժերով աշխատանքին նվիրվելը, բայց դա վատ կազմակերպչի լավ վորակն է: Խնդիրը նրանում չէ, վոր ագիտմասսայական սեկտորի վրա քրվի բոլոր խնդիրների կիրառումը, այլ նրանում, վոր լավ աշխատի յե՛վ կոոպերատիվային բյուրոն. յե՛վ ֆարգործարանային կոմիտե, վորպեսզի ագիտմասսայական աշխատանք տարվի կանոնաց մեջ և այլն: Յե՛թե մասսայական ագիտացիոն սեկտորը բոլորն ինքն անի, գրանից վոչինչ գուրս չի գա: Պետք է գործը կազմակերպել այնպես, վորպեսզի ստիպել աշխատելու ֆարգործարանային կազմակերպութեաններին բոլոր ողակներին, իսկ իրենք պետք է ղեկավարեն, հսկեն և ստուգեն, թե ինչպես են կատարվում խնդիրները:

Նկատվում են և աշխատիչի փաստեր, յերբ մասսայական ագիտացիոն աշխատանքի սեկտորը կատարում է այն աշխատանքը, վորը իրեն չի վերաբերում և ընդհակառակը, չի զբաղվում այն աշխատանքով, վորով նա պետք է զբաղվի. աշխատանքի մեջ կազմակերպված ձկունութեան ղեկ չկա:

Հետևյալ հարցը—դա աշխատանքի փորձը փոխանակելու անհրաժեշտութեան հարցն է: Անկասկած մի շարք ձեռնարկութեաններ ագիտացիոն-մասսայական աշխատանքի բնագավառում ունեն նվաճումներ, բայց նրանց մասին վոչ վոք չգիտի: Այստեղ հավաքվածներին վոչ վոք չի կարող ասել թե ինչ գիտե նա այս կամ այն գործարանի նվաճումների մասին: Դեռ ավելին. յե՛թե, նույնիսկ, իմանում են այս կամ այն գործարանի փորձի մասին, համարյա վոչինչ չեն անում, վորպեսզի ոգտագործեն այդ փորձը իրենց ձեռնարկութեանում: Ուրիշակի ուժը—դա հսկայական ուժ է: Լենինին—ասել ես,—թե «Ուրիշակի ուժը, վորը չի կարողացել իրեն հայտնաբերել կապիտալիստական հասարակութեանում, հսկայական նշանակութեան է ստանում այն հասարակութեանում, վորտեղ վերացվում է մասնավոր սեփականութեանը հողի և գործարանների վրա»:

Ուրիշակի ուժին Լենինը բացառիկ նշանակութեան էր տալիս: Բերենք մի քանի մեջբերումներ այդ մասին:

«Ի՞նչն է իսկապես պակասում մեզ մոտ—դա լավագույն որինակները լայն ոգտագործելու կարողութեանն է, այդպիսիները շատ չեն մեզ մոտ, վորպեսզի նրանց դարձնենք բոլորի համար պարտադիր» (հատ. XVIII, մաս I եջ 284):

«Սոցիալիստական մրցութեան հարցի առթիվ» հոդվածում Լենինը գրում է.

«Արտադրութեան կազմակերպման լավագույն որինակը ուղեկցվելու յե աշխատանքի անխուսափելի թեթեւացումով և սպառման գումարի ավելացումով նրանց համար, ովքեր կատարել են այդ լավագույն կազմակերպումը»:

Բերեմ ելի յերկու մեջբերումներ.

«Թող, վոր մենք ունենանք հարյուր հազարավոր և միլիոնավոր որինակներով տարածված մամուլ, վորը ծանոթացնի մեր ամբողջ բնակչությանը պետության այն վոչ շատ, մյուսներից առաջավոր աշխատանքային կոմունաների գործի որինակելի զրվածքի հետ» («խոր. մամուլի հերթական խնդիրները»):

«Յուրաքանչյուր ձեռնարկության, տնտեսական շինարարության հետ կապված հիմնարկության պարտադիր նրկարագրությունը, նրանց, վորոնք արժանի յեն որինակելիության կոչմանը, վորոնք աչքի յեն ընկնում, կամ հաջող են աշխատում (յեթե չկան վոչ որինակելիները և վոչ ել աչքի ընկնողները): Այդպիսի հիմնարկությունների վարչության կամզը (անունները): Նրա աշխատանքի ձևերը: Արդյունքները, բանվորների և բնակչության հարաբերությունը» (հ. XIII մաս I, էջ 249):

Մեր ագիտ-մասսայական աշխատանքի պրակտիկայում բոլորովին հաշվի չեն առնվում լենինի այս կարևորագույն ցուցմունքները: Մեզ մոտ նույնիսկ լավ որինակի մասին, հաջողության մասին, յերբեմն, չգիտեն, նույնիսկ միևնույն ձեռնարկության ներսում: «Կառուչուկ» գործարանի ագիտ-մասսայական աշխատանքի զրվածքը հետազոտելիս, հետազոտողը հանդիպել է այդ մասին հետաքրքիր մի փաստի:

Բանվոր Ալեքսեյեֆն ասում է. «Գործարանում ագիտ-մասսայական աշխատանքը չենք զգում: Բանվորը չգիտե նույնիսկ, ինչ պետք է անի հարվածայինը, վորովհետև ցեխում վոչ մի մասսայական աշխատանք չի տարվում: Զգիտենք թե ինչ նվաճումներ ունեն մեր գործարանի առանձին բրիգադները»: Այս որինակը բավական վառ կերպով խոսում է այն մասին, թե ինչպես մենք չենք կարողանում աշխատել, չենք կարողանում ցույց տալ լավը, և ընդհակառակը շատ թույլ ենք կարողանում վոչնչացնել վատը, իսկ վոչնչացնել վատը նույնպես ագիտմասսայական սեկտորի խնդիրն է:

Որինակի ուժը—դա կարող զենք է ագիտ-մասսայական ապարատի ձեռքում: Մենք չենք կարողանում, նույնպես, կազմակերպչորեն ամրացնել հաջողությունները: Մենք ու-

նենք մի ամբողջ շարք հաջողություններ հարվածայնության և սոցմրցման շարժման մեջ: Ամեն մի հաջողություն պահանջում է, վորպեսզի նա ամրանա կազմակերպչորեն, իսկ մեզ մոտ հաճախ ձեղքվածք է առաջանում մասսաների շարժման յել նրանց կազմակերպության միջով, ակտիվության անման յել նրա ամրացման միջով: Այս կարելի չէ ցույց տալ և հանդիպակած արդեֆինյանի որինակի վրա: Հանդիպակած արդեֆինյանը բանվորական մասսաների ակտիվության նոր արիք է բարձրացրել: Իսկ ինչպե՞ս են վերաբերվում դրան, վորոշ տնտեսավարներ և խորհրդային ու տնտեսական ապարատը: Ընդառնում է արդյո՞ք տնտեսական ապարատը այդ ակտիվությանը: Փորձը ցույց է տվել, վոր բանվորական մասսաների ակտիվությունը դեմ է առնում տնտեսական ապարատի անձկունությանը, նրա վերակառուցվելու և այդ ակտիվության հանդիպակած արիքը կազմակերպելու նվազ ընդունակությունը:

Կազմակերպչորեն ամրացնել հաջողությունը—դա նշանակում է հասնել այնպիսի գրություն, յերբ հարվածային բրիգադները չեն քայքայվում, այլ քանակապես և վորակապես աճում են: Դա նշանակում է, վոր հարվածային բրիգադի կոնկրետ նվաճումները, դառնում են ամբողջ գործարանի սեփականություն, վոր հարվածայինները քայլ առաջ են անում, մտնելով կուսակցության շարքերը և այլն:

Ագիտմասսայական աշխատանքը, ի դեպ, չպետք է կորցնի կուսակցության բջի աճման հեռանկարը: Առանձին ուշադրություն պետք է դարձնել աշխատավորուհիների մեջ աշխատանքի նշանակալի թուլացման փաստի վրա: Այդ թուլացումը տեղի չէ ունեցել բանվորուհիների և գեղջկուհիների բաժինների վերացումից հետո: Բայց վերացնելով այդ կազմակերպչությունները, կուսակցությունը դրել է կիև աշխատավորական մասսաների մեջ աշխատանքի ուժեղացման և վոչ թե թուլացման խնդիրը: Աշխատանքի այդ բնագավառում անհրաժեշտ է վճռական բեկում: Թերազնահատել աշխատանքի այդ տեղամասը—դա նշանակում է թույլ տալ կոպիտ սխալ: Բազմիցս կուսակցական վորոշումները աշխատանքի ծանրության կենտրոնը ցեխ, բրիգադ, ագրեգատ

տեղափոխելու խնդիրն են դրել: Այդ գերեկտիվը ազիտ-
մասսայական աշխատանքի նկատմամբ ել շատ թույլ և կա-
տարվում: Ինչ վերաբերվում է կառուցվածքային հարցերին
— բոլոր ձեռնարկություններին միևնույն սխեման յերաշ-
խավորել չի կարելի: Ձեռնարկության ծավալի և բնույթի
հետ կապված ել պետք է լուծել կառուցվածքային կարգի
հարցերը: ԲՆՋի բյուրոն մյուս սեկտորների շարքում կազ-
մակերպում է և ազիտ-մասսայական աշխատանքի սեկտոր,
ըստ վորում ցանկալի յե, վորպեսզի այդ սեկտորը գլխա-
վորի բՆՋի բյուրոյի անդամը: Այդ սեկտորն ունի մի շարք
տեղամասեր: Բոլոր ձեռնարկությունների համար մենք պար-
տադիր ենք համարում յերկու տեղամաս. աշխատավորների
մեջ մասսայական աշխատանքի տեղամաս (պատգամավորա-
կան ժողովներ) և խմբակային ագիտացիայի տեղամաս: Մյուս
տեղամասերն ստեղծվում են համապատասխան ձեռնար-
կության աշխատանքի բնույթի: Միտք չունի այնպիսի տե-
ղամասեր ստեղծելը, վորոնք փոխարինելին գերեկտորի,
Ֆաբրործկոմի, կոոպերատիվային բյուրոյի աշխատանքնե-
րին: (Մի շարք ձեռնարկություններում, որինակ կազմա-
կերպվել են արտագրական տեղամաս, կոոպերատիվային տե-
ղամաս և այլն): Ազիտ-մասսայական սեկտորի խնդիրն է—
ղեկավարել, հսկել. բայց վոչ թե փոխադրել ֆաբրործարա-
նային կազմակերպությունների բոլոր ողակներին՝ ազիտ-
մասսայական աշխատանքի բնագավառում: Սեկտորը իր աշ-
խատանքի շուրջը պետք է կազմակերպի ակտիվ: Ավելի ար-
դարացրել է իրեն աշխատանքի բրիգադային մեթոդը: Տե-
ղամասերի շատ ծանրաբեռնումը բացասական արդյունքներ
է տալիս: Ինչ վերաբերում է ցեխին—աշխատել ել անհրա-
ժեշտ է ազիտ-մասսայական աշխատանքի կազմակերպիչ
ունենալը: Մենք ցեխերում ողտակար է (այնտեղ, վորտեղ
այդ անհրաժեշտ է) նույնպես ունենալ բանվորուհիներ մեջ
աշխատանքի և խմբակային ագիտացիայի տեղամասեր: Ցե-
խային կազմակերպիչը ոպերատիվ աշխատանք է տանում
խմբակազմակերպիչների միջոցով, նրա շուրջը կազմակերպ-
ված ակտիվի միջոցով: Ցանկալի յե նույնպես, վորպեսզի
ցեխային կազմակերպիչը ցեխային բՆՋի անդամը լինի:

Ինչ վերաբերում է ազիտ-մասսայական աշխատանքի
սեկտորի փոխարարերությունը մյուս սեկտորների հետ—
մասնավորապես ակումբի և պատի թերթի հարցերի նկատ-
մամբ—այստեղ բոլորովին անթույլատրելի յե վորեկիցե
«վարչական» կոմի: ԲՆՋի բյուրոյի ղեկավարությունը աշ-
խատող բոլոր սեկտորները պետք է ունենան գործողության
միասնություն: Ցեթե, մի կողմից, ազիտ-մասսայական սեկ-
տորը չի ղեկավարում ակումբային աշխատանքը, ապա
մյուս կողմից ել, նա չի կարող մասսայական ագիտացիոն
աշխատանք ծավալել, չհնարելով և չգտագործելով ակում-
բը: Նույնը պետք է ասել և գործարանային թերթի վերա-
բերմամբ, առանց վորի չի կարելի պատկերացնել իսկական
ագիտ-մասսայական աշխատանքը (մի շարք ձեռնարկներում
այդ թերթը գտնվում է ազիտ-մասսայական սեկտորի ան-
միջական ղեկավարության ներքո): Այս կարգի հարցերը շո-
շափելիս անհրաժեշտ է հիշել Լենինի հետևյալ նկատողու-
թյունները, «Ավելի բազմազանություն գործնական փորձի
մեջ, ավելի ուսումնասիրել նրան»: Այսպիսին են հիմնական
ղեկավարող ցուցմունքները: Անհրաժեշտ է մոտակա ժա-
մանակներս ձեռնարկություններում վճռական շրջադարձ
կազմակերպել ազիտ-մասսայական սեկտորների աշխատանքի
մեջ: Կուսույցի մեջ պետք է նշանակալի չափով ուժեղաց-
նեն իրենց ղեկավարությունը սեկտորների աշխատանքի
վերաբերմամբ: Հարկավոր է աշխատանքի փորձի լայն փո-
խանակում: Մի շարք ձեռնարկներում անհրաժեշտ է որի-
նակելի աշխատանքը կազմակերպել այն հաշվով, վորպեսզի
այդ ձեռնարկությունների աշխատանքի փորձի վրա սովոր-
են մյուսները: Ձեռնարկություններում ազիտ-մասսայական
աշխատանքի թուլությունը արդյունք է նրան, վոր թերա-
գնահատվում է ագիտացիայի և մասսայական աշխատանքի
դերն ու նշանակությունը մասսաները սոցիալիստական շի-
նարարության համար մղվող պայքարում կազմակերպելու
գործում: Այդ թերագնահատմանը պետք է ջախջախիչ հար-
ված հասցնել:

Մեր ցերեկրում սոցիալիստական շինարարութեան ժամանակակից ետապը՝ որակարգում դրել է բոլոր կազմակերպութիւններին աշխատանքի արմատական վերակառուցման հարցը: Վերակառուցվել—դա նա նեւ չմնա սոցիալիստական շինարարութեան սեմպերից, վոր նա պատասխանի այն բարձր պահանջներին, վորոնց առաջադրում է մեզ սոցիալիստական վերակառուցման եղանակը: Վերակառուցում—դա նշանակում է, հետ չմնալ լայն բանվորական մասսաների քաղաքական ակտիվութեան աճումից, գլխավորել այդ ակտիվութիւնը և դնել նրան ծավալուն սոցիալիստական հարձակման, ԽՍՀՄ-ին դուստրիալիզացիայի և կոլլեկտիվացման հունի մեջ: Վերակառուցվել—դա նշանակում է, նաև, կարողանալ մոբիլիզացիայի յենթարկել պրոլետարական հասարակայնութիւնը դժվարութիւններին դեմ պայքարելու, բյուրոկրատական աղավաղումների, քարացածութեան, հնամուլութեան, որոնք մղչին այն դեմ պայքարելու համար:

Բոլոր կազմակերպութիւններն արդէ՞ք, կարողանում են բոլշևիկորեն վերակառուցել իրենց աշխատանքը, և մեզ մոտ աշխատանքի բոլոր տեղամասերում են, արդէ՞ք, իշխում բոլշևիկյան տեմպերը: Դժվար է դրան դրականորեն պատասխանել, յեթե մենք վերցնենք մեր աշխատանքի այնպիսի մի բնագավառ, ինչպիսին է ագիտացիան:

Ագիտացիայի դերի մասին, դասակարգի ձեռքին իբրև կարող գնք, դժվար թե կարիք լինի ապացուցելու նույնպէս, վոր սոցիալիզմի համար մղվող մեր պայքարի հաշտութիւնները պահանջում են մարտական ուղեւորութիւն: Ագիտացիայի կազմակերպում: Չափազանցութիւն չի լինի, յեթե մենք ասենք, վոր մեր ագիտացիան վերջին տարիներս վորոշ չափով հետ է մնում սոցիալիստական շինարարութեան սեմպերից:

Այնպիսի գնք, ինչպիսին է ագիտացիան, մենք բավարար չափով չենք տիրապետում: Մենք չենք կարողանում ինչպէս հարկն է ոգտադրոծել այն հսկայական հնարավոր-

ութիւնները, վոր ունենք, վորպէսզի ագիտացիան ինչպէս հարկավոր է սպասարկի սոցիալիստական շինարարութեանը:

Կապիտալիստական հասարակութիւնում իշխող ագիտացիայի համեմատութեամբ մեր ագիտացիայի սկզբունքային առավելութեան մասին մի անգամ չե վոր խոսել և լինին: Կեղծիքն ու խաբէրայութիւնը տիրում է կապիտալիզմի լագերում, ագիտացիայի ճշմարտութիւնը տիրում է այնտեղ, վորտեղ իշխանութեան գլուխ է կանգնած պրոլետարիատը:

«Կապիտալիստական հասարակութիւնում աշխատավորների տնտեսական կյանքի գլխավոր հարցերը, նրանց սոված կամ լավ գոյութեան դրութիւնը վորոշում է կապիտալիստը, իբրև տեր, իբրև աստված: Բոլոր կապիտալիստական յերկրներում, դեմոկրատական հանրապետութիւններում ժողովրդի ուշադրութիւնը աշխատի շրջաններում գրավվում է այն վարձու բուրժուական մամուլի կողմից, վորը կոչվում է խոսքն ազատութիւն, վորը հորինում է գործադրում է ամբի ինչ, վորպէսզի խաբի ու մոլորեցնի այդ մասսան» (Լենինի Համ. Կ. (բ) Կ IX համ. ճառից):

Մեր ագիտացիայի վերաբերյալ Լենինն ասել է.

«Ագիտացիայի պարզութիւնը, հիմնական պայման է: Յեթե մեր թշնամիները խոսել ու խոստովանել են, վոր մենք ագիտացիայի դարգացման գործում հրաշքներ ենք արել, ապա այդ պետք է հասկանալ վոր թե արտաքին ձևով, վոր մենք ունինք շատ ագիտատուներ և շատ թուղթ ենք ծախսել, այլ այդ պետք է հասկանալ ներքին ձևով, վոր այն ճշմարտութիւնը, վոր ունեցել է այդ ագիտացիան, թափանցել է բոլորի գլուխները: Յեւ այդ ճշմարտութիւնից շեղվել չի կարելի»:

Ագիտացիայի նմաւարտութիւնն ու պարզութիւնը—այն այն առավելութիւնը, վոր ունի մեր կուսակցութիւնը, իբրև բանվոր դասակարգի ավանգարդ կուսակցութիւն, վորը գլխավորում է սոցիալիստական շինարարութեանը:

Ագիտացիայի ճշմարտութիւնն կարող է ունենալ բարձրացող դասակարգը, դասակարգը վորին պատկանում է ապաւան:

Բուրժուազիան ստիպված է ստել, վնասել ստի նուրբ ձևեր, վորովհետեւ նա հարստահարում ճշնում է, մասսաները: Նա ունի այնպիսի ագիտողոպ, ինչպիսինն է սոցիալ-դեմոկրատիան, վորը հոգուտ իմպերիալիզմի ապականում է բանվորների միտքը:

Մեր ագիտացիան կոմունիզմի համար մղվող մեր պայքարի տվյալ ետապում իր առաջ խնդիր է դնում՝ մոքիլի-գացիայի յենքարկել պրոլետարական ուժերը, ինչպես միջազգային հեղափոխության համար տարվող պայքարի վերաբերմամբ, այնպես յեվ պրոլետարական դիկտատուրայի ամրացման ու ԽՍՀ Միութիւնում—համախառնային կոմունիզմի այդ ամուր բազայում, սոցիալիզմի հաջող շինարարության վերաբերմամբ կուսակցության նշանաբանների իրականացման համար մղվող պայքարում:

Յեթե կարելի յի խոսել մեր ագիտացիայի և ագիտացիոն ապարատի սոցիալիստական շինարարութեան տեմպերից և բանվորական մասսաների քաղաքական ակտիվութեան աճումից վորոշ չափով հետ մնալու մասին, ապա վոչ այնքան քանակական, վորքան ագիտացիոն աշխատանքի կազմակերպման հարցերի վերաբերմամբ:

Նոր պայմանները պահանջում են և աշխատանքի նոր կազմակերպութիւն: Ինչո՞ւնն է կայանում, իրող հետ մնալը: Մենք միշտ չե, վոր խելացի կերպով ոգտագործում ենք մեր ազդեցութեան բոլոր լծակները մասսաների վրա:

Վերցնենք, որինակ, կինոն—մասսայական ագիտացիայի այդ կարող զենքը: Այստեղ հետ մնալն ակներե է, ինչպես քանակական այնպես և մանավանդ վորակական տեսակետից: Ժամանակն է արդեն խորհրդային կինոյից ռեալ նվաճումներ պահանջել:

Այստեղ առ այժմ իշխում է քարացածութիւնը, հնամուրութիւնն ու ուրումովչինան: Բուրժուական տեմպերը բացակայում են: Ագիտացիայի ճշմարտութիւնը հաճախ փոխարինվում է կինո աչքակապութեամբ, յեթե չասենք, վոր

կինո սերկայութեամբ: Իհարկե սխալ կլինեք մեր խորհրդային կինոյի աշխատանքի մութ ֆոնի վրա լուսավոր բծերը չնկատելը: Այնուամենայնիվ պետք է մասնանշել, վոր կինոյի բնագավառում հետ մնալը ճեղքում է մեր բուրժուական ագիտացիայի ֆրոնտը:

Վորոշ չափով ջանք է թափում և ուղղում է իր գործերը մեր ռադիոն: Մեծ հաջողութիւններ են ունեցել վերջին տարիներս մեր մամուլը: Սակայն լավորակ մասսայական մատչելի գրականութեան բացակայութիւնը թուլացնում է ագիտացիայի ֆրոնտը: Շուկան լցվում է ցածր վորակի արտագրանքով: Գրում են միայն գրելու համար: Ճառեր են տալում, միեւնույն հարցը բացատրում ամեն մեկն իր հասկացածի պես և հաճախ միայն ռիտորիկ մասսայական ընթերցողին: Բայց չե՞ վոր ըստ Լենինի «ագիտացիայի պարզութիւնը—հիմնական պայման է»:

Մեր հետ մնալը կայանում է նրանում, վոր մենք չենք կարողանում, ինչպիսի հարկավոր է, մասսաներին ցույց տալ մեր նվաճումները: Ցույց տալ վոչ թե հատուկտոր, այլ ցույց տալ այնպես, վոր իսկապես կենտրոնացվի միլիոնների ուշադրութիւնը: Բուրժուազիան հաճախ ավելի լավ է վարպետորեն և քարողում կեղծիքն ու խաբեբայութեւնը, քան թե մենք՝ մեր ճշմարտութիւնը: Լենինը մի անգամ չե վոր այդ համեմատութիւնը բերելով, նշել է մեր հետ մնալը:

Մենք վոչ միշտ և ժամանակին կարողանում ենք պատասխանել մասսաների պահանջներին: Մեր ագիտացիոն ապարատը դեռ բավական ձկուն ու արագաշարժ չէ: Նա, այդ ագիտացիոն ապարատը, միշտ չե վոր սիրով սպասարկում է աշխատանքի դժվարին տեղամասերին: Պակասում է նախաձեռնութիւնը, շարունը, նվազագույն դիմադրութեան գիծը աշխատանքի մեջ—այս բոլորը բնորոշ են մեր վերջին շրջանի ագիտացիային: Բայց չե վոր ագիտացիայի զենքին պետք է վարպետորեն տիրապետել: Ագիտացիայի նետերը պետք է հարվածեն դասակարգային թշնամուն ավելի առաջ, քան թե նա կկարողանա իր ազդեցութիւնը տարածել շրջանում:

Ղապատի վրա: Դասակարգային թշնամին ճարպիկ է, նա բանաձևեր չի գրում «վերակառուցման» մասին, «ձևերի և մեթոդների» մասին, Բայց նա գործնականում շատ վարպետորեն, մանավանդ գյուղում ագիտացիա յե անում ոգտագործելով մեր շինարարության դժվարությունները: Կուլակային ագիտավարը, հաճախ, իր գործը կատարում է լսարանում, վորը ուղղակի անուշադրության է մատնվում մեր ագիտացիայի մեխանիզմի կողմից: Բավական է միայն ըստուգել, թե ինչպես ենք տանում մասսայական ագիտացիոն աշխատանքը մենք հարյուր հազարավոր կառուցողների մեջ, վորպեսզի համոզվենք վոր այդ դրությունը ճիշտ է:

Սեզոնային բանվորները շատ սիրով են գնում մասսայական ժողովներին, մանավանդ յեթե զեկուցումներով հանդես են գալիս Կառավարության անդամները և ղեկավար կուսակցական աշխատողները: Բայց այդպիսի ժողովներ շատ սակավ են գումարվում: Այդ ժողովների կազմակերպումը այնքան վատ է դրված, վոր կուլակային ելեմենտները (այդպիսի ելեմենտներ պատահում են կառուցող բանվորների մեջ) հաճախ տապալում են ժողովները, գործադրելով բոլոր միջոցները («հրդեհ», բացականչելով, թողման ծեսեր ցուցադրելով և այլն):

Կամ թե վերցնենք մասսայական ագիտացիայի համար գործունեությունից այնպիսի մի ասպարիզ, ինչպիսին է Մոսկվայում կուլտուրայի և հանգստի պարկը, վորտեղ որա կան 30-ից մինչև 50 հազար աշխատավորներ են լինում, մանավանդ յերիտասարդներ: Ահա թե վորտեղ կուսակցական և արհեստակցական կազմակերպությունների ագիտացիոն ապարատը կարող եր իր ուժերը դնել և հսկայական չափերով ծավալել աշխատանքը: Կուլտուրայի և հանգստի պարկը անկասկած ունի նվաճումներ: Սակայն ինչպես են ղեկավարում նրա աշխատանքը կուսակցական կազմակերպությունները, ի՞նչ մասնակցություն են ունենում նրա աշխատանքում արհմություններն ու կոմյերիտմիությունը: Ի՞նչ են անում այդ բոլոր կազմակերպությունների ագիտացիոն ապարատները: Համարյա թե փչինչ: Այստեղից ել՝ անխուսափելի ինքնահոսը ագիտացիոն աշխատանքի մեջ,

դիֆերենցիալ մոտեցման բացակայությունը տարբեր խավերի նկատմամբ:

Այստեղից ել՝ քիչ չեն այն թերությունները, վորոնք կապված են կուսակցական ղեկավարության և պարկի աշխատանքի մեջ արհմիությունների ու կոմյերիտմիության ակտիվ մասնակցության համարյա լիովին բացակայություն հետ:

Բայց չե՞ վոր կուլտուրայի պարկով անցնում են միլիոնավոր աշխատավորներ: Ինչով կարելի յե բացատրել այսպիսի անտարբերությունը յեթե վոչ նրանով, վոր մեր ագիտացիոն ապարատը հետ է մնում մասսաների ակտիվության աճումից, բավականաչափ ընդունակ չե ոպերատիվ գործել այնտեղ, վորտեղ միլիոններն են:

Բայց չե վոր հարկավոր է, իրոք, մարտական, ոպերատիվ ագիտացիա, վորը հետ չի մնում կյանքից, ժամանակին պատասխանում է պահանջներին, վորը կազմակերպում է մասսաներին սոցիալիստական շինարարության բոլշևիկյան տեմպերի համար պայքարելու: Կարողանում է արդյոք մեր ագիտացիոն ապարատը լուծել այդ կարևորագույն քաղաքական խնդիրը: Շատ թույլ: Վերցնենք թեկուզ հենց մեծ տիրույթների կազմակերպումը ձեռնարկություններում, վորտեղ կառավարության անդամները, ղեկավար կուսակցական և արհեստակցական աշխատակիցները զեկուցումներ են անում ընթացիկ մոմենտի մասին: Ագիտ-մասսայական անում ընթացիկ մոմենտի մասին: Սակայն այդ աշխատանքի այս ձևը շատ դրական ձև է: Սակայն այդ մեծ տիրույթների կազմակերպումը հաճախ շատ վատ է լինում: մեծ տիրույթների կազմակերպումը հաճախ շատ վատ է լինում: Պետք է ասել, վոր կա աշխատակիցների մի կատեգորիա, վորը սիրով չի գնում ձեռնարկություններում զեկուցելու: Այդպիսի քամադրություններ կարելի յե վարկավորել միայն, իբրեւ թանկարժեք մասսաներից բյուրոկրատար կերպով լինելուն:

Մեր աշխատանքի պրակտիկայում տեղի ունեն և այնպիսի ղեպքեր, յերբ զեկուցումներին ուշանում են, ստիպում են նրանց ամբողջ ժամ գուցե և ավելի սպասել, կամ ուղղակի տապալում են ժողովը: Չե՞ վոր դա այնպիսի խայտառակություն է, վորի դեմ անհրաժեշտ է վճռականորեն պայ-

քաբել: Մյուս կողմից ել բլիշների և ֆաբրործկոմների դե-
կավարները ձևական վերաբերմունք են հայտնաբերում դե-
պի աշխարհի կարևորագույն ժողովների հրավիրումը, թե-
րազնահատում են նրանց քաղաքական նշանակությունը: Յերբ կառավարության անդամները և ղեկավար կուսաշխա-
տողները հաշիվ են տալիս ձեռնարկություններում, ղեկու-
ցումներ են անում ընթացիկ մոմենտի մասին, — այդ որը
պետք է մարտական որ լինի ձեռնարկությունում:

Պետք է մոբիլիզացիայի յենթարկվեն կուսակցական
և կոմյերիտական բլիշները, պետք է աշխատեա կազմակերպվի
ժողովը, վոր ի վերջո կարողանա հաջողութեամբ լուծել
դրված խնդիրը: Իսկ խնդիրը կայանում է նրանում, վոր
բանվորներ պատասխան ստանան իրենց հետադարձ թա-
նախադրյալ և մեր աճման դժվարությունների դեմ մասսա-
ները մոբիլիզացիայի յենթարկելու համար: Ձեռնարկու-
թյունում բանվորները քաղաքական որվան նշանակության
են տալիս աշխատ, վորքան չեն լսել դեռ հերթական ղե-
կուցումը: Նրանց մոտ գալիս է կառավարության անդամը,
կամ ղեկավար կուսակցական աշխատողը, վորից նրանք
կարող են իրենց հետաքրքրող հրատապ հարցերին հեղինա-
կավոր պատասխան ստանալ: Ահա թե ինչու քաղաքական
որը ձեռնարկությունում պետք է մեցվի մասսայական առ-
խառնի սխեսմի մեջ:

Բանվորների պահանջները ժամանակին բավարարելու
տեսակետից դրական արդյունքներ է տալիս նաև ձեռնար-
կությունում քաղաքական կազմակերպման հետևյալ փորձը:
Փաբրործկոմը 7—10 որ առաջ հայտարարում է ցեխերին,
վոր այսինչ որը ձեռնարկությունում հանդես կգա կառա-
վարության անդամը, կամ ղեկավար կուսաշխատողը: Բան-
վորներին առաջարկվում է որ առաջ գրավոր, թե բանավոր
Փաբրործկոմի միջոցով տալ իրենց հետաքրքրող հարցերը,
այն պայմանով վոր հարցերը ժամանակին պետք է տրվեն
ղեկուցողին: Զեկուցողը, հարցերը ստանալով և նրանց ընդ-
հանրացնելով, նշանակված որը պատասխանում է բանվոր-
ների հարցերին:

Ձեռնարկությունում քաղաքական կազմակերպմանը պետք
է բացառիկ նշանակություն տալ: Պետք է վճռականորեն
հարվածել այդ հարցի նկատմամբ տեղական կազմակերպու-
թյունների ձևական վերաբերմունքին, անձկունությունը,
որումով չլինային, դանդաղ կոտորությանը, վորոնք տեղի ունեն
մեր ագիտացիոն ապարատում, առանձնապես վճռականորեն
խարաղանել առանձին ընկերների բյուրոկրատական տրա-
մադրությունները, վորոնք խուսափում են ձեռնարկու-
թյուններում ղեկուցումներ դնելուց, տառապում են «մաս-
սայավարություն» և կտրվում նրանցից:

Ագիտացիոն աշխատանքի լինելը կայանում է նրա-
նում, վորպեսզի ժամանակին մատերիալ տրվի, կոմունիստ-
ներին տեղեկացնել, ղինել նրանց, առաջին հերթին մեր
աճման դժվարությունների դեմ պայքարելու համար: Դա
անհրաժեշտ է, վորովհետեւ դազգահի առաջ կանգնած, սո-
սիալ կուսակցական և արհեստակցական աշխատանքին մաս-
նակցող կոմունիստը, ամեն որ շփվելով բանվորական մաս-
սաների հետ, պետք է պատասխանի նրանց հրատապ հար-
ցերին, կազմակերպի մասսաները, հակահարված տա բանվո-
րական հետաձուգ խմբերի մեջ գլխողական և այլ տրամա-
դրություններին: Ագիտացիոն աշխատանքի հետ մնալը ա-
կամայից առանձին կոմունիստների և բլիշների աշխատան-
քում պատսխվություն և առաջ բերում:

Համ կ(բ) կ. Մոսկվայի կոմիտեն, նշելով բանվորական
մասսաների մեջ բացահայտ անբավարար աշխատանքը,
կապված մեր աճման դժվարությունների հետ, կուսկազմա-
կերպության առաջ խնդիր է դրել բարձրացնել կոմունիստ-
ների ակտիվությունը և վճռականորեն հաղթահարել առան-
ձին կուսքիցներ, կոմունիստների յեկ կոմյերիսների պատսխ-
վության ղեպներ:

Իհարկե, դա կարելի չէ կատարել կուսբլիշների ամբողջ
աշխատանքի բարելավման պայմանով: Սակայն ագիտացիոն
ապարատի դերը դժվարությունների դեմ տարվող պայքա-
րում կոմունիստների ակտիվությունը բարձրացնելու խըն-
դրի լուծման մեջ՝ շատ մեծ է: Կոնկրետ որինակ: Յերբ ա-
ռաջացավ մանր փողի դժվարությունը, շատ կոմունիստ-

78

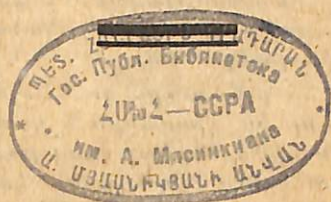
տնտեսավարներ փորձեցին ձևական հրամանով արգելել ձեռնարկություններում ստուգիչ թվերի քննությունը, նախ քան այդ բոլոր թվերն իրենք չծամծմեցին: Յեւ այդ այն մոմենտին, յերբ բանվորների մեջ հանդիպակաժ արդֆին-պլանի գաղափարն եր հղացվել: Բայց չե վոր շատերն այդ բյուրոկրատական հրամանը կատարել են մինչև վոր այն չի փոփոխվել:

Շատերին վախն այնքան է տանջել,
վոր նա միշտ հրամանի յե սպասում
Յեւ իր գործերը չի սկսում
Մինչև վոր թուղթ չի ստանում:

Մեր քննադատական նկատողությունները բոլորովին չեն սպառում մեր ագիտացիոն ապարատի աշխատանքի հետ կապված բոլոր հարցերը: Նրանք խոսում են միայն մեր աշխատանքի թույլ կողմերի մասին, առաջադրում են մեր կարծիքով մի եական հարց: Դա—մեր ագիտացիայի վորոշ չափով հետ մնալն է մեր շինարարության տեմպերից, բան-վորական մասսաների քաղաքական ակտիվության աճումից: Այս խոշորագույն թերությունը մեր աշխատանքում պետք է վորքան կարելի յե շուտ վերացնել:

Մեր բոլոր կազմակերպությունների ագիտացիոն ապարատը պետք է վերակառուցվի համաձայն այն բարձր պահանջների, վոր առաջադրում է նրան վերակառուցման օրջանը:

Ագիտացիոն աշխատանքում հարկավոր են բոլեմիկյան տեմպեր:

Քարգմանեցին՝ Ա. Ամիրխանյան, Տեղրան Գրիգորյան, Հ. Գ. Ժամկոչյան
Քարգմ. խմբագրեց Հ. Բարդյան Պատ. թողարկ. է տեխ. խմբ. Ա. Արևան

Баş Мәтбуат Мудирлиги Мывәкkillиги № 4544. Фирқәһәш № 22 Сифаріш 1057. Тір. 1350, Істәһсалата верилмиш 16/VIII 1933. Сапа верилмиш 27/VIII 1933. Саp листі 2²/₃. Каpыз formatы 72×105. Һурыfatып микда-ты 179752 Азәрнәшр мәтәәсирдә басылъ. Бакъ, Әли Бајрамов кыçаы „Китав Сараяъ“.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0191217

RUBEN

**Kytləvi təşviqat vəzifələri
haqqında**

**(28/VII-33-cy il ımum Bakь myşavərəsində
sejlənilmiş nitq)**

**HQ (B) F MQ nəşriyyatı
Bakь—1933**